

Turismens økonomiske betydning i Destination Sønderjylland 2014

Haderslev, Sønderborg, Tønder og Aabenraa kommuner

VisitDenmark, 2016
Viden & Analyse

Turismens økonomiske betydning i Destination Sønderjylland 2014

Udarbejdet af:

VisitDenmark for Destination Sønderjylland
August 2016

Adresse:

VisitDenmark
Islands Brygge 43, 3.
2300 København S
Tlf. +45 3288 9900

Forside:

Destination Sønderjylland

Forfatter:

Charlotte Rømer Rassing

Analytiker, Viden & Analyse i VisitDenmark
E-mail: crr@visitdenmark.com

Indhold

VÆRD AT VIDE OM RAPPORTEN	1
TURISMEN I KRONER OG ØRER.....	1
RAPPORTENS STRUKTUR – ET OVERBLIK	1
ET TURISMESATELLITREGNSKAB	1
DATAÆNDRINGER OG NYE RESULTATER IFT. TURISMENS ØKONOMISKE BETYDNING 2013	1
SAMMENFATNING	3
TURISMEØKONOMISKE NØGLETAL FOR DESTINATION SØNDERJYLLAND.....	3
DEN TURISMEØKONOMISKE BETYDNING FOR DESTINATION SØNDERJYLLAND: UDDYBENDE RESUMÉ	4
KAPITEL 1. TURISMEFORBRUGET I DESTINATION SØNDERJYLLAND	5
1.1 TURISMEFORBRUG I DESTINATION SØNDERJYLLAND FOR 4 MIA. KR.	5
1.2 BÅDE DANSKE OG UDENLANDSKE TURISTER BIDRAGER TIL TURISMEFORBRUGET	7
1.3 FERIEURISMEN DOMINERER.....	8
1.4 VALG AF OVERNATNINGSFORM.....	9
1.5 TURISTERNE BRUGER FLEST PENGE PÅ FØDE- OG DRIKKEVARER SAMT TOBAK	10
KAPITEL 2. SAMFUNDSØKONOMISKE EFFEKTER	11
2.1 TURISMEN SKABER 2,4 MIA. KR. I VÆRDITILVÆKST	11
2.2 TURISMEN BIDRAGER TIL VÆKST I MANGE BRANCHER	13
2.3 TURISMEN SKABER 5.000 FULDTIDSJOB I DESTINATION SØNDERJYLLAND	14
2.4 BESKÆFTIGELSE SKABT I TURISMEERHVERV OG ANDRE BRANCHER.....	16
2.5 SKATTEINDTÆGTER PÅ KNAK 1,8 MIA. KR. AFLEDT AF TURISMEN	17
2.6 TURISMEAFLEDTE SKATTEINDTÆGTER PÅ 6,3 PCT.	18
KAPITEL 3. OVERNATNINGER OG KAPACITET	19
3.1 STIGNING I OVERNATNINGSKAPACITETEN FRA 2014-2015.....	19
3.2 DESTINATION SØNDERJYLLANDS SOMMERHUSE BENYTTES BÅDE AF TURISTER OG EJERNE SELV.....	20
3.3 FLEST OVERNATTEDE I FERIEHUSE OG PÅ CAMPINGPLADSER I 2015.....	21
3.4 FREMGANG I ANTALLET AF OVERNATNINGER FRA 2014 TIL 2015	22
3.5 HVER ANDEN OVERNATNING FORETAGES I JUNI, JULI OG AUGUST	23
KAPITEL 4. METODE OG DATAKILDER	24
4.1 EFTERSPØRGSKILDER	27
4.2 LINE-MODELLENS BEREGNING AF TURISMENS AFLEDTE EFFEKTER	29
4.3 DATAÆNDRINGER, METODE OG RESULTATER	30
BILAG	33
BILAG 1A. TURISMEFORBRUG FORDELT PÅ NATIONALITETER, 2014.....	33
BILAG 1B. TURISMEFORBRUG, FORDELT PÅ NATIONALITETER OG FORRETNINGS-/FERIEREJSER, 2014.....	35
BILAG 1C. TURISMEFORBRUG FORDELT PÅ OVERNATNINGSFORMER, DESTINATION SØNDERJYLLAND, 2014	36
BILAG 1D. TURISMEFORBRUGET FORDELT PÅ PRODUKTER	37
BILAG 2A. TURISMEAFLEDT VÆRDITILVÆKST FORDELT PÅ BRANCHER OG KOMMUNER, 2014.....	39
BILAG 2B. BESKÆFTIGELSE AFLEDT AF TURISMEN FORDELT PÅ BRANCHEGRUPPER OG KOMMUNER, 2014... ..	41
BILAG 2C. SKATTER OG AFGIFTER AFLEDT AF TURISMEN FORDELT PÅ KOMMUNER, 2014	43

Værd at vide om rapporten

Turismen i kroner og ører

Denne rapport belyser turismens økonomiske betydning i Destination Sønderjylland (Haderslev, Sønderborg, Tønder og Aabenraa kommuner) i 2014.

Rapporten dokumenterer turisternes samlede forbrug i destinationen og viser, hvordan turisternes forbrug rækker langt ind i flere brancher. Endelig perspektiverer rapporten turismens størrelse i forhold til andre erhverv og redegør for turismeforbrugets økonomiske effekter for det danske samfund - bl.a. i form af antal job skabt af turismen. Rapporten tegner således et øjebliksbillede af turismen i Destination Sønderjylland med udgangspunkt i de pr. august 2016 mest aktuelle nøgletal.

Rapportens struktur – et overblik

Foruden de første to centrale kapitler om turismens betydning indeholder rapporten data om udvikling i overnatninger og kapacitet til og med 2015 fra Danmarks Statistik. Undervejs holdes Destination Sønderjyllands tal op mod de regionale og nationale nøgletal.

Rapportens kapitel 4 gennemgår i detaljer den anvendte metode.

Et turismesatellitregnskab

Rapporten har karakter af et regionalt turismesatellitregnskab, der knytter turismen til nationalregnskabet i Danmark, og er udarbejdet i henhold til internationale retningslinjer for turismesatellitregnskaber. I et satellitregnskab opgøres omsætningen med udgangspunkt i efterspørgselssiden - altså baseret på køberne af produktet. Med udgangspunkt i den økonomiske model LINE beskriver rapporten desuden de samfundsøkonomiske effekter af turismen. Såvel det regionale turismesatellitregnskab som turismemodulet i LINE er udviklet for VisitDenmark af Center for Regional- og Turismeforskning (CRT) ved seniorforsker ph.d. Jie Zhang og professor Bjarne Madsen.

Rapporten følger den officielle, internationale definition af turisme:

Turister er en delmængde af rejsende, for hvem rejsen foregår uden for personens sædvanlige miljø, i mindre end et år og med andet formål end at være ansat på den besøgte lokalitet.

Det betyder, at rapporten medtager turismereformer, der normalt ikke indgår i fx Danmarks Statistiks overnatningsstatistikker, herunder bl.a. små overnatningssteder, krydstogt- og endagsturisme, besøg hos familie og venner samt brug af eget eller lånt feriehus.

Dataændringer og nye resultater ift. turismens økonomiske betydning 2013

Rapporten afløser VisitDenmarks seneste opgørelse af turismens økonomiske betydning 2013, udgivet i 2015. Fra 2013 til 2014 er der sket nogle få ændringer, der har en vis betydning og understreger, at *'Turismens økonomiske betydning'* er en *strukturreport og ikke en konjunkturpublikation, der kan sammenlignes år efter år*. Ændringerne er beskrevet i detaljer i kapitel 4.

Her skal de blot nævnes helt kort:

- Der er implementeret nye døgnforbrug for de vigtigste kommercielle overnatningsformer fra Turistundersøgelsen 2014. I forhold til 'Turismens økonomiske betydning 2013' er døgnforbrugene på de fleste overnatningsformer steget. Således er turismeomsætningen i bl.a. feriecentre, lejede feriehuse, på camping og især hotel-ferie øget.
- Den udenlandske turismeomsætning i 2014 er kunstigt lavere end i 2013, hvorfor det ikke er muligt at sammenligne størrelsen af den udenlandske turismeomsætning i denne rapport med turismeomsætningen fra 2013-rapporten. Dette skyldes en metodeændring. I de seneste år har CRT lagt yderligere turismeforbrug til, der ikke dækkes af VisitDenmarks undersøgelser. En af de poster, CRT lægger til, er turisternes udgifter til langdistancetransport, indenrigsflyvninger, broafgifter, færgebilletter, rejsearrangører m.m. I alt udgør den udenlandske del af dette samlede beløb omkring 3 mia. kr. I år er dette beløb dog skaleret ned, så det udenlandske turismeforbrug svarer til det forbrug fra udenlandske turister, som VisitDenmark leverer som rejseposten på betalingsbalancen.¹ Tidligere er den udenlandske turismeomsætning i Danmark blevet opgjort til at ligge på et højere niveau end disse turismeindtægter på rejseposten på betalingsbalancen. Nu er der overensstemmelse mellem tallene.

¹ Tallet findes ikke selvstændigt, da Danmarks Statistik lægger indtægter fra udenlandske pendlere og studerende til svarende til rundt regnet 5 mia. kr. Når posten når til selve nationalregnskabet er der yderligere lagt til – fx forbrug knyttet til udenlandske ambassader i Danmark, udenlandske militærudgifter i Danmark osv.

Sammenfatning

Turismeøkonomiske nøgletal for Destination Sønderjylland

Turisterne i Destination Sønderjylland brugte i 2014 for i alt 4,0 mia. kr. i løbet af deres ophold på destinationen og foretog knap 3,7 mio. registrerede overnatninger i 2015. Inklusiv afledte effekter skabte turismeforbruget 2,4 mia. kr. i værditilvækst², 1,8 mia. kr. i skatteindtægter og godt 5.000 job i 2014. Turismen står bag 4,0 pct. af al værditilvækst og 4,8 pct. af alle job i Destination Sønderjylland.

Turismeforbruget har positiv betydning for den økonomiske aktivitet. Når Destination Sønderjylland opnår én million kroner i turismeforbrug, er effekten i gennemsnit inklusiv afledte effekter: 1,2 job (årsværk), 590.000 kr. i værditilvækst og skatteindtægter på 440.000. kr.³

Oversigtstabel 1. Destination Sønderjylland, 2014

Turismeforbrug i Destination Sønderjylland, mio. kr.	4.038
Andel af kommunernes samlede udbud, pct.	2,3

Største markeder, 2014

Danmark	2.100
Tyskland	1.540
Norge	144

Forbrug på største kommercielle overnatningsformer, 2014

Lejet feriehus	832
Camping	330
Hotel – ferie	323

Oversigtstabel 2. Samfundsøkonomiske afledte effekter, 2014

Turismeskabt værditilvækst, mio. kr.	2.392
<i>Andel af Destination Sønderjyllands samlede værditilvækst</i>	<i>4,0 pct.</i>
Turismeskabt beskæftigelse, årsværk	5.003
<i>Andel af alle Destination Sønderjyllands beskæftigede</i>	<i>4,8 pct.</i>
Turismeskabt skatteprovenu, mio. kr.	1.757
<i>Turismens andel af samlet provenu i Destination Sønderjylland</i>	<i>27,0 pct.</i>

Inklusiv direkte, afledte og inducerede effekter.

² Den formelle betegnelse er "bruttoværditilvækst", men i denne rapport anvendes blot "værditilvækst". Værditilvæksten er formelt produktion minus forbrug i produktion og dermed udtryk for, hvad der er tilbage af den samlede omsætning i virksomhederne til aflønning af de ansatte og profit. Det svarer til BNP i basispriser ekskl. produktskatter og -subsidier.

³ Skatteindtægterne kommer dog ikke udelukkende kommunen til gode – fx går nogle af skatteindtægterne til staten.

Den turismeøkonomiske betydning for Destination Sønderjylland: Uddybende resumé

Med udgangspunkt i en analyse af turisternes forbrug under opholdet i Destination Sønderjylland og de samfundsøkonomiske effekter heraf, tegner nærværende rapport en profil af turismen i destinationen og betydningen af erhvervet.

I hovedtræk viser rapporten, at:

- Med en andel på 52 pct. udgør danske turister godt halvdelen af turismen i Destination Sønderjylland målt på turismeforbrug i 2014. Danskernes andel er under niveauet i Region Syddanmark (66 pct.) og i landet som helhed (61 pct.).
- Udlandet tegner sig for 48 pct. af turismeforbruget i Destination Sønderjylland. Ses nærmere på de udenlandske turister i Destination Sønderjylland, dominerer tyskerne med 38 pct. af det samlede turismeforbrug svarende til knap 80 pct. af det totale udenlandske turismeforbrug i destinationen.
- Turismen som erhverv i Destination Sønderjylland har lidt større betydning for destinationen end i Region Syddanmark og i landet som helhed. I Destination Sønderjylland står turismeomsætningen således for 2,3 pct. af destinationens samlede udbud af varer og tjenester sammenlignet med 2,0 pct. i gennemsnit for Region Syddanmark og 1,9 i gennemsnit for landet som helhed.
- Turismeforbruget i Destination Sønderjylland fordeler sig stort set ligeligt mellem turister, der overnatter på kommercielle overnatningssteder og turister, der overnatter på ikke-kommercielle overnatningssteder (inkl. endagsbesøgende).
- Turismeforbruget i Destination Sønderjylland stammer hovedsagligt fra ferierejsende. De ferierejsende tegner sig således for et forbrug på 3,4 mia. kr. svarende til 85 pct. af det samlede forbrug i destinationen.
- Med 39 pct. af det samlede forbrug lægger turisterne i Destination Sønderjylland en relativ stor del af turismeforbruget inden for detailhandlen sammenlignet med resten af landet.
- Turisternes forbrug har stor betydning for job og værdiskabelse i Destination Sønderjylland og giver også anledning til betydelige skatteindtægter til både stat og kommune.
- Turisternes overnatninger i lejede feriehuse og på camping fylder relativt mest i Destination Sønderjylland med andele på hhv. 42 pct. og 35 pct. af det samlede antal kommercielle overnatninger. Overnatningstallene opgør kommercielle overnatninger på overnatningsformerne hotel, camping, feriecenter, vandrerhjem og lystbådehavne, hvorimod rapportens opgørelse af turismeforbruget og de samfundsøkonomiske effekter i kommunen ser på alle overnatningsformer.
- Der er positiv vækst i antallet af kommercielle overnatninger i Destination Sønderjylland. I 2015 foretog turisterne således 3,9 pct. flere overnatninger i destinationen sammenlignet med året før. Den positive udvikling har fundet sted inden for overnatningsformerne feriecentre, lejet feriehus og hotel. Antallet af udenlandske overnatninger er gået frem fra 2014 til 2015, mens antallet af danske overnatninger er uændret.

Kapitel 1. Turismeforbruget i Destination Sønderjylland

Dette kapitel redegør for turisternes forbrug i Destination Sønderjylland. På baggrund af VisitDenmarks turismesatellitregnskab tegner kapitlet et billede af, hvordan turisternes samlede forbrug fordeler sig på produkter og hvilken turisme, der står bag forbruget. Følgende spørgsmål besvares:

- *Hvor stort er turisternes samlede forbrug?*
- *Hvilken form for turisme står bag forbruget?*
- *Hvad bruger turisterne penge på?*

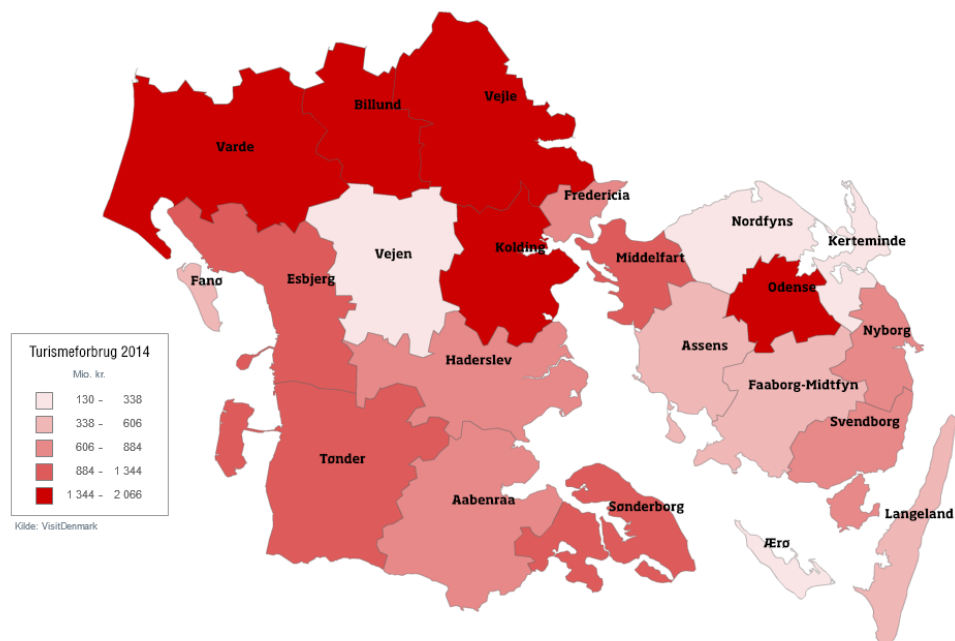
1.1 Turismeforbrug i Destination Sønderjylland for 4 mia. kr.

Det samlede turismeforbrug i Region Syddanmark var 19,1 mia. kr. i 2014. Turisterne i Destination Sønderjylland havde i den periode et samlet turismeforbrug på 4,0 mia. kr. svarende til godt en femtedel af det samlede turismeforbrug i regionen.

Med 1.306 mio. kr. i samlet turismeforbrug i 2014 tegnede Tønder Kommune sig for det største turismeforbrug i Destination Sønderjylland efterfulgt af Sønderborg Kommune med 1.279 mio. kr. Kommunerne Haderslev og Aabenraa tegner sig for destinationens laveste turismeforbrug i 2014 med hhv. 780 mio. kr. og 673 mio. kr.

Figur 1.1 illustrerer den geografiske fordeling af turismeforbruget i Region Syddanmarks kommuner.

Figur 1.1 Turismeforbruget i Region Syddanmarks kommuner

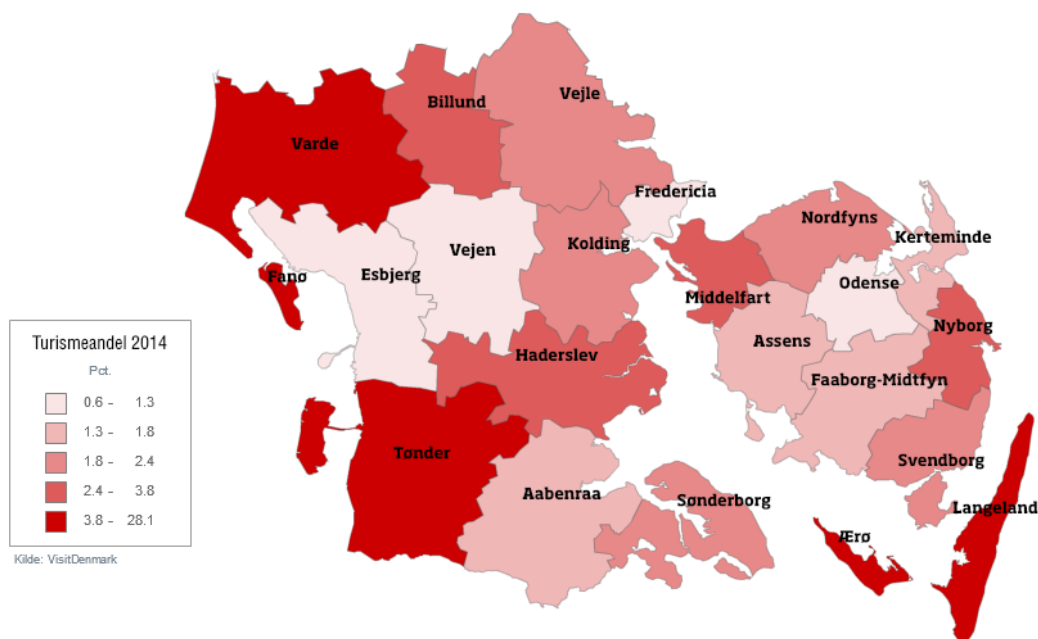
Tabel 1.1 opdeler turismeforbruget i kommercielle overnatningsformer samt ikke-kommercielle overnatningsformer og endagsturisme for Destination Sønderjylland og samtlige af Region Syddanmarks kommuner sammenholdt med det samlede udbud af varer og tjenesteydelser i hver kommune.

Som det fremgår af tabel 1.1, fylder turismeforbruget i Destination Sønderjylland 2,3 pct. af destinationens samlede udbud af varer og tjenesteydelser. Turismeforbrugets relative størrelse i forhold til andre brancher ligger dermed lidt over niveauet i såvel Region Syddanmark (2,0 pct.) som landet som helhed (1,9 pct.).

Der er en vis variation i turismens betydning for økonomien blandt kommunerne i Destination Sønderjylland. I Tønder Kommune fylder turismen relativt mest med en andel på 4,1 pct. Dernæst følger kommunerne Haderslev med 2,4 pct. og Sønderborg med 2,1 pct. Nederst ligger Aabenraa Kommune med en turismeandel af det samlede udbud på 1,3 pct., der dog stadig ligger over niveauet end andre af regionens kommuner som fx Vejen (0,6 pct.), Esbjerg (0,9 pct.) og Fredericia (1,0 pct.). Variationen på tværs af kommuner kan blandt andet tilskrives erhvervslivets sammensætning, samt størrelsen på det samlede udbud i de enkelte kommuner. Derudover spiller kommunernes attraktivitet og tilgængelighed for turister også ind.

Figur 1.2 illustrerer turismens andel af det samlede udbud i regionen.

Figur 1.2 Turismens andel af det samlede udbud i Region Syddanmark

Fordelingen af turismeforbruget på turister, der overnatter på hhv. kommercielle og ikke-kommercielle overnatningsformer (inkl. endagsrejsende), er relativt lige i Destination Sønderjylland (49 pct. / 51 pct.). I Region Syddanmark er fordelingen mindre lige (54 pct. / 46 pct.). Her lægges hovedparten af turismeforbruget således af turister, der benytter kommercielle overnatningsformer.

Tabel 1.1. Turismeforbrug og turismeandel fordelt på kommuner, sorteret efter turismeforbrug, Region Syddanmark, 2014

	Turismeforbruget			Samlet udbud	Turismeandel af samlet udbud
	I alt	Kommerciel overnatning	Ikke-kommerciel overnatning og endagsrejsende		
					pct.
Danmark	94.723	48.386	46.337	4.862.979	1,9
Region Syddanmark	19.100	10.409	8.691	960.264	2,0
Destination Sønderjylland	4.038	1.966	2.071	175.529	2,3
Varde	2.066	1.714	352	38.119	5,4
Odense	1.742	741	1.001	133.711	1,3
Vejle	1.638	739	899	80.607	2,0
Kolding	1.552	731	821	80.567	1,9
Billund	1.344	907	437	41.420	3,2
Tønder	1.306	769	537	31.840	4,1
Sønderborg	1.279	622	657	60.676	2,1
Esbjerg	1.177	583	594	127.096	0,9
Middelfart	884	430	454	25.394	3,5
Haderslev	780	341	439	32.346	2,4
Fredericia	769	294	474	77.348	1,0
Aabenraa	673	234	439	50.667	1,3
Nyborg	636	297	339	19.087	3,3
Svendborg	606	318	288	32.968	1,8
Langeland	520	427	93	6.972	7,5
Fanø	484	386	99	1.723	28,1
Faaborg-Midtfyn	398	212	187	29.836	1,3
Assens	338	161	177	24.718	1,4
Nordfyns	327	185	142	15.777	2,1
Kerteminde	252	128	124	14.788	1,7
Vejen	199	100	99	31.210	0,6
Ærø	130	90	40	3.394	3,8

Note: Kommercielle overnatningsformer: Hoteller, camping, vandrerhjem, feriecentre, lystbådehavne, festival, bondegårdsferie, krydstogt og lejet feriehus. Ikke-kommerciel overnatning og endagsrejsende omfatter turister, der benytter eget sommerhus, overnatter privat hos familie og venner samt endagsgæster.

*Andelen baserer sig på Region Nordjylland, hvor Morsø Kommune ligger.

1.2 Både danske og udenlandske turister bidrager til turismeforbruget

Turismen i Destination Sønderjylland er kendetegnet ved både danske og udenlandske gæster. Danskerne står for 52 pct. af turismeomsætningen eller 2,1 mia. kr., mens de udenlandske gæster tegner sig for 48 pct. svarende til 1,9 mia. kr. Udenlandske turisternes forbrug har noget større betydning i Destination Sønderjylland end i Region Syddanmark og landet som helhed.

Tyskland er det største udenlandske marked i Destination Sønderjylland med et turismeforbrug på godt 1,5 mia. kr. svarende til 38 pct. af den samlede turismeomsætning i destinationen. Denne andel er markant højere end i Region Syddanmark (19 pct.) og landet som helhed (11 pct.). Således er Destination Sønderjylland betydelig mere afhængig af det tyske marked end Region Syddanmark og Danmark som helhed.

Omvendt er Destination Sønderjylland mindre afhængige af det svenske marked, end tilfældet er i regionen og i landet som helhed.

Tabel 1.2. Turismeforbrug fordelt på markeder, Destination Sønderjylland, 2014

	Turismeforbrug	Fordeling af		
		Destination Sønderjyllands turismeforbrug	Fordeling af Region Syddanmarks turismeforbrug	Fordeling af Danmarks turismeforbrug
	mio. kr.	pct.		
I alt	4.038	100	100	100
Danmark	2.100	52	66	61
Udlandet	1.938	48	34	39
Tyskland	1.540	38	19	11
Norge	144	4	3	6
Sverige	51	1	3	7
Holland	39	1	1	1
Schweiz	35	1	1	1
Storbritannien	19	0	1	2
Øvrige lande	110	3	6	12

Bilag 1A udspecificerer områdets turismeforbrug på endnu flere nationaliteter og pr. kommune. Der kan det ses, at turisterne i Destination Sønderjylland fra "øvrige lande" bl.a. kommer fra USA og Frankrig.

1.3 Ferieturismen dominerer

Af tabel 1.3 fremgår det, at langt størstedelen af turismeforbruget i Destination Sønderjylland foretages af ferieturister. I 2014 var ferieturismeforbruget således 3,4 mia. kr. svarende til 85 pct. af det samlede turismeforbrug. De resterende 15 pct. kan tilskrives forretningsturisme.

Udenlandske feriegæster står med 1,9 mia. kr. for 55 pct. af ferieturismeforbruget i Destination Sønderjylland. Tilsvarende står danske feriegæster med 1,6 mia. kr. for 45 pct. af alt ferieturismeforbrug.

Danskerne står med 90 pct. af omsætningen for næsten al forretningsturisme i Destination Sønderjylland. Det skal her nævnes, at VisitDenmark ikke har oplysninger om udenlandske endags-forretningsrejsende (dvs. uden overnatning) og derfor muligvis undervurderer den udenlandske omsætning lidt.

Tabel 1.3. Turistforbrug fordelt på formål og Danmark/udlandet, Destination Sønderjylland, 2014

	I alt	Forretningsrejser		Ferierejser	
	mio. kr.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.
I alt	4.038	607	100	3.431	100
Danmark	2.100	545	90	1.555	45
Udlandet	1.938	62	10	1.876	55

1.4 Valg af overnatningsform

I Destination Sønderjylland er det samlede turismeforbrug 4,0 mia. kr. Heraf tegner turister, der overnatter på kommercielle overnatningsformer sig for knap halvdelen (49 pct.). Andelen er lidt lavere end regions- og landsgennemsnittet på hhv. 54 pct. og 51 pct.

Med en andel på 21 pct. bliver den største andel af turismeforbruget forbrugt af turister, der overnatter i lejet feriehus. Dette er lidt højere end i Region Syddanmark (18 pct.) og markant over niveauet i landet som helhed (13 pct.). Omvendt tegner hotelgæsterne sig for en noget mindre andel af det samlede turismeforbrug i Destination Sønderjylland (15 pct.), end tilfældet er i Region Syddanmark (24 pct.) og i landet som helhed (29 pct.).

Tabel 1.4. Turismeforbrug fordelt på overnatningsformer, Destination Sønderjylland, 2014

	Turismeforbrug	Fordeling for Destination Sønderjylland	Fordeling for Region Syddanmark	Fordeling for hele landet
	mio. kr.	pct.		
I alt	4.038	100	100	100
Kommercielle	1.966	49	54	51
Hotel – ferie	323	8	10	15
Hotel – forretning	290	7	14	14
Feriecentre	98	2	3	2
Camping	330	8	6	5
Vandrerhjem	26	1	1	1
Lejet feriehus	832	21	18	13
Lystbåde	53	1	1	1
Festival	10	0	1	1
Bondegårde	3	0	0	0
Krydstogt	0	0	0	0
Ikke-kommercielle	2.071	51	46	49
Eget feriehus	265	7	5	7
Lånt sommerhus	39	1	1	1
Familie/venner	372	9	9	10
Endagsturister - ferie	1.079	27	14	18
Endagsturister - forretning	317	8	16	13

1.5 Turisterne bruger flest penge på føde- og drikkevarer samt tobak

En af turismesatellitregnskabets hovedtabeller viser, hvordan turismeforbruget fordeler sig på forskellige produkttyper. Regnskabet inddeler produkterne i tre typer: turismekaraktistiske produkter (turismereleaterede erhverv), turistforbundne produkter (primært detailhandlen) og "ikke-turismespecifikke produkter" (andre produkter), som omfatter alle andre produkter.

I Destination Sønderjylland er 37 pct. af turismeforbruget at finde inden for turismeprodukterne: overnatning, restaurant, lokal transport, rejseservice samt kultur og forlystelser. Andelen er noget mindre end på landsplan, hvor den ligger på 51 pct. (fremgår ikke af tabel 1.5). Forbruget på turismeprodukter i Destination Sønderjylland bliver hovedsageligt brugt på restaurant (12 pct.), lokal transport (12 pct.) og overnatning (11 pct.).

Inden for lokal transport bidrager danskerne med hele 86 pct. af forbruget i Destination Sønderjylland.

Det laveste forbrug inden for turismeprodukter i Destination Sønderjylland bliver brugt på rejseservice (1 pct.) samt kultur og forlystelser (1 pct.), hvor forbruget ligger på hhv. 45 mio. kr. og 40 mio. kr.

39 pct. af turismeforbruget i Destination Sønderjylland bliver lagt i detailhandlen.

Sammensætningen af de udenlandske turisternes forbrug er noget anderledes end danskernes med en lavere andel på turismeprodukter på 25 pct. sammenlignet med den danske andel på 48 pct.

Tabel 1.5. Turismeforbruget fordelt på produkter, Destination Sønderjylland, 2014

	I alt		Danskere		Udlændinge	
	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.
I alt	4.038	100	2.100	100	1.938	100
Turismeprodukter	1.489	37	998	48	491	25
<i>Heraf:</i>						
Overnatning	442	11	293	14	149	8
Restaurant	481	12	225	11	256	13
Lokal transport	481	12	414	20	67	3
Rejseservice	45	1	38	2	6	0
Kultur og forlystelser	40	1	28	1	13	1
Detailhandel	1.558	39	796	38	761	39
<i>Heraf:</i>						
Føde- og drikkevarer samt tobak	655	16	314	15	341	18
Benzin og andet brændstof	457	11	344	16	113	6
Andet	445	11	139	7	307	16
Andre produkter	991	25	306	15	686	35

Kapitel 2. Samfundsøkonomiske effekter

Turismeefterspørgslen i Danmark skaber afledte samfundsøkonomiske effekter i form af beskæftigelse, værditilvækst og offentlige provenuier. For at belyse størrelsen af disse effekter på nationalt og lokalt niveau anvender VisitDenmark det regionale turismesatellitregnskab (RTSA) sammen med den generelle ligevægtsmodel LINE. Effekterne inkluderer såvel direkte som afledte effekter af turismen.

Kapitlet beskriver, hvilke samfundsøkonomiske effekter af turismen i form af job, værditilvækst og skatter, der er i Destination Sønderjylland. De samlede effekter i et område kan være et resultat af turismeforbrug andre steder i landet, som giver anledning til øget økonomisk aktivitet og produktion i destinationen. Omvendt kan turismeforbruget i en given destination være anledning til effekter i form af fx skabte job andre steder i landet, og disse indgår naturligvis ikke i beskrivelsen af turismeeffekter i det pågældende område. Ligeledes skal det bemærkes, at beskæftigelseseffekter er opgjort efter arbejdssted, mens skatteindtægter følger arbejdstagers bopælskommune. Se også metodebeskrivelsen i kapitel 4.

2.1 Turismen skaber 2,4 mia. kr. i værditilvækst

En anerkendt målestok for betydningen af et erhverv i samfundet er værditilvækst. Værditilvæksten er defineret som det beløb, der er tilbage af den samlede omsætning, når vareforbruget, der er brugt i forbindelse med produktionen, er fratrukket. Værditilvæksten går således til løn og profit (aflønning af produktionsfaktorer). Værditilvæksten er dermed en målestok for, hvad der er tilbage til løn og profit, når restauranterne har indkøbt råvarer, hotellerne er blevet vedligeholdt, og el m.m. er blevet produceret. Værditilvæksten er sammenlignelig med BNP og er dermed et udtryk for, hvad turismen bidrager med af værdi til samfundet.

Den turismeskabte værditilvækst i Destination Sønderjylland udgjorde i 2014 i alt 2,4 mia. kr. inkl. afledte effekter, jvf. tabel 2.1. Turismens andel af den samlede værditilvækst er på 4,0 pct. for Destination Sønderjylland. Dette er over gennemsnittet for Region Syddanmark (3,4 pct.) og landet som helhed (3,3 pct.).

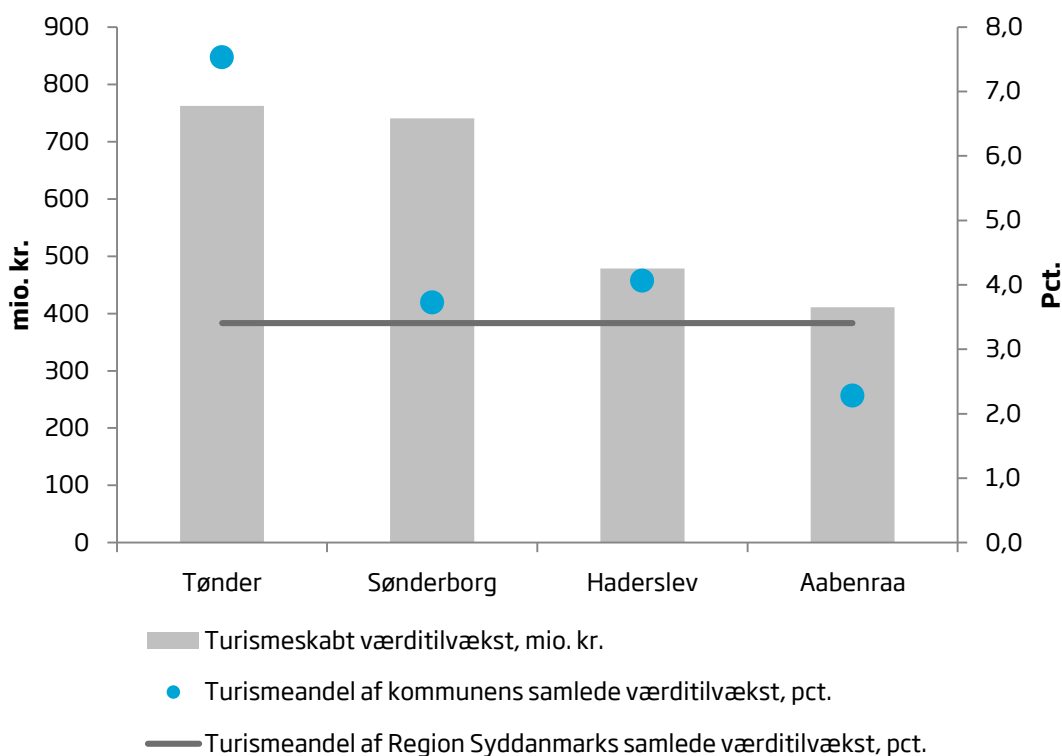
Blandt kommunerne i Destination Sønderjylland skaber turismeforbruget i Tønder Kommune den højeste andel af den lokale værditilvækst med 7,5 pct., efterfulgt af Haderslev Kommune (4,1 pct.) og Sønderborg Kommune (3,7 pct.). Aabenraa Kommune trækker med en andel på 2,3 pct. destinationens samlede gennemsnit nedad.

Tabel 2.1. Værditilvækst skabt af turismen, Region Syddanmark, 2014

	Turismeskabt værditilvækst	Samlet værditilvækst i kommunen	Turismeandel af samlet værditilvækst
	mio. kr.		pct.
Danmark	55.146	1.680.251	3,3
Region Syddanmark	10.942	321.020	3,4
Destination Sønderjylland	2.392	59.739	4,0
Varde	1.280	11.517	11,1
Odense	848	52.175	1,6
Vejle	813	28.351	2,9
Kolding	809	27.115	3,0
Tønder	762	10.120	7,5
Sønderborg	740	19.861	3,7
Billund	712	15.953	4,5
Esbjerg	578	37.986	1,5
Haderslev	478	11.770	4,1
Middelfart	445	9.098	4,9
Fredericia	437	17.954	2,4
Aabenraa	411	17.988	2,3
Langeland	379	2.373	16,0
Fanø	356	575	61,8
Svendborg	352	12.031	2,9
Nyborg	322	6.067	5,3
Faaborg-Midtfyn	270	9.665	2,8
Nordfyns	246	5.376	4,6
Assens	216	8.780	2,5
Kerteminde	196	4.885	4,0
Vejen	161	10.166	1,6
Ærø	131	1.215	10,8

Figur 2.1 viser sammenhængen mellem størrelsen af den turismeskabte værditilvækst i de enkelte kommuner og andelen af kommunernes samlede værditilvækst i forhold til regionsgennemsnittet. Som det fremgår, ligger turismens værdiskabelse i Tønder Kommune en del over regionsgennemsnittet.

Figur 2.1. Værditilvækst skabt af turisme i Destination Sønderjylland, 2014

2.2 Turismen bidrager til vækst i mange brancher

Turismeforbruget skaber værditilvækst bredt i samfundet - ikke kun i turismeerhvervene. Af Destination Sønderjyllands samlede turismeafledte værditilvækst på 2,4 mia. kr. stammer 494 mio. kr. (21 pct.) fra turismeerhvervene. Dette er lidt lavere end regions- og landsgennemsnittet på hhv. 27 pct. og 29 pct.

Når man ser på turismeerhvervene i Destination Sønderjylland, stammer størstedelen af værditilvæksten fra turisternes forbrug i "andre brancher" (56 pct.), der dækker en bred vifte af erhverv fx ejendomsmæglere, bolig-/husleje og erhvervsservice. Andelen er stort set på niveau med den tilsvarende andel i Region Syddanmark (54 pct.), men over niveauet på 51 pct. i landet som helhed.

23 pct. af den turismeafledte værditilvækst i Destination Sønderjylland stammer fra detailhandlen, hvilket er lidt over niveauet på 19 pct. i regionen og 20 pct. i landet som helhed.

Som en gennemsnitsbetragtning kan beregnes en multiplikator for, hvor meget værditilvækst 1 mio. kr. i turismeforbrug skaber i området. Effekten af én million kr. i turismeforbrug giver anledning til 590.000 kr. i værditilvækst, inklusiv afledte effekter. Multiplikatoren for værditilvækst i Destination Sønderjylland er således 0,59.

Den tilsvarende multiplikator for hele landet er stort set på samme niveau (0,58).

Tabel 2.2. Turismeafledt værditilvækst fordelt på brancher, Destination Sønderjylland, 2014

	Turismeafledt værditilvækst	Fordeling for		
		Destination Sønderjylland	Region Syddanmark	Danmark
		pct.		
	mio. kr.			
I alt	2.392	100	100	100
Turismeerhverv	494	21	27	29
<i>Heraf:</i>				
Overnatningssteder	109	5	7	7
Restauranter og værtshuse	183	8	9	10
Transportvirksomheder	107	4	6	6
Rejse-service	23	1	1	1
Kultur, forlystelser og sport	71	3	4	4
Detailhandel	551	23	19	20
<i>Heraf:</i>				
Råolie-, naturgas og olieindustri	5	0	0	0
Føde- og drikkevarer samt tobak	56	2	2	3
Andre	491	21	17	17
Andre brancher	1.347	56	54	51
<i>Heraf:</i>				
Ejendomsmæglere, bolig- og husleje	387	16	16	14
Erhvervsservice	193	8	9	9
Andre	767	32	29	29

2.3 Turismen skaber 5.000 fuldtidsjob i Destination Sønderjylland

Turisternes forbrug skaber en mængde arbejdspladser. Det kaldes turismeskabte årsværk, da antallet tælles i enheder, der modsvarer fuldtidsjob.

Turismen i Destination Sønderjylland skaber gennem direkte og afledte effekter 5.003 årsværk, hvilket er 4,8 pct. af områdets samlede antal årsværk. Dette er over regions- og landsgennemsnittet på hhv. 4,1 pct. og 4,2 pct. Relativt set er beskæftigelsen i Destination Sønderjylland således mere afhængig af turismen end tilfældet er i Region Syddanmark og landet som helhed.

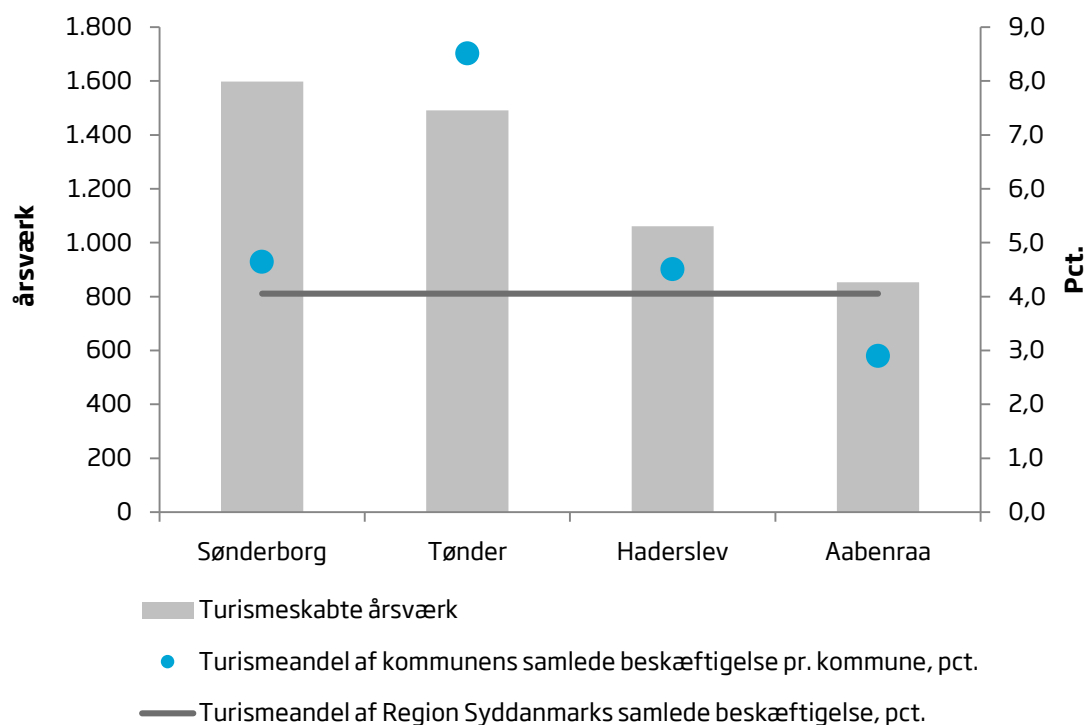
I Destination Sønderjylland er Tønder den kommune, der er mest afhængig af turismens beskæftigelsesmæssige effekter, idet 8,5 pct. af alle fuldtidsjob (årsværk) i kommunerne er skabt af turismen. Herefter følger Sønderborg og Haderslev kommuner med hhv. 4,6 pct. og 4,5 pct. Aabenraa er med 2,9 pct. den kommune i Destination Sønderjylland, som er mindst afhængig af turismens jobskabelse.

Tabel 2.3. Antal årsværk skabt af turismen, Region Syddanmark, 2014

	Turismeskabte årsværk	Samlet antal beskæftigede i kommunen	Turismeandel af samlet beskæftigelse pr. kommune
	årsværk		pct.
Danmark	114.900	2.765.137	4,2
Region Syddanmark	22.671	559.398	4,1
Destination Sønderjylland	5.003	104.848	4,8
Varde	2.315	21.962	10,5
Odense	1.819	97.996	1,9
Vejle	1.748	52.712	3,3
Kolding	1.664	50.209	3,3
Sønderborg	1.598	34.398	4,6
Billund	1.552	17.615	8,8
Tønder	1.490	17.513	8,5
Esbjerg	1.218	57.266	2,1
Haderslev	1.061	23.515	4,5
Fredericia	1.036	25.822	4,0
Middelfart	915	16.501	5,5
Aabenraa	853	29.422	2,9
Svendborg	753	23.706	3,2
Langeland	716	4.676	15,3
Nyborg	664	11.411	5,8
Fanø	650	1.048	62,0
Faaborg-Midtfyn	592	18.476	3,2
Nordfyns	517	9.447	5,5
Assens	466	15.133	3,1
Kerteminde	396	8.822	4,5
Vejen	377	19.422	1,9
Ærø	268	2.325	11,5

Figur 2.2 viser antallet af årsværk sammenholdt med turismens andel af de skabte årsværk pr. kommune. Som det fremgår, ligger andelen af turismeskabte job i Tønder Kommune markant over regionsgennemsnittet.

Figur 2.2. Årsværk skabt af turisme i Destination Sønderjylland, 2014

2.4 Beskæftigelse skabt i turismeerhverv og andre brancher

Turismen skaber med 1.864 årsværk 37 pct. af områdets job afledt af turismeforbruget (jvf. tabel 2.4). Sammenlignes andelen med de tilsvarende andele for hele Region Syddanmark og hele landet, er konklusionen, at turismen i Destination Sønderjylland betyder relativt mindre for turismeerhvervene. Modsat betyder turismen relativt set mere for detailhandlen i Destination Sønderjylland end i Region Syddanmark og landet som helhed.

Beskæftigelsesmultiplikatoren beregnes som turismeskabt beskæftigelse pr. mio. kr. turismeforbrug. I Destination Sønderjylland er denne multiplikator 1,2 i 2014. For hver million kr., der bliver brugt af turister i området, vil der blive skabt 1,2 fuldtidsstilling, når de afledte effekter af forbruget medregnes. Turismen er lige så beskæftigelsesintensiv i Destination Sønderjylland som i hele Danmark, hvor der ligeledes i gennemsnit skabes 1,2 job af en million kr. i turismeforbrug.

Tabel 2.4. Beskæftigelse fordelt på branchegrupper afledt af turismen i Destination Sønderjylland, 2014

	Turismeafledt beskæftigelse årsværk	Fordeling for		
		Destination Sønderjylland	Region Syddanmark	Danmark
		pct.		
I alt	5.003	100	100	100
Turismeerhverv	1.864	37	43	44
<i>Heraf:</i>				
Overnatningssteder	418	8	11	11
Restauranter og værtshuse	1.110	22	23	22
Transportvirksomheder	161	3	4	5
Rejse-service	57	1	2	2
Kultur, forlystelser og sport	118	2	3	5
Detailhandel	1.393	28	23	23
<i>Heraf:</i>				
Råolie-, naturgas og olieindustri	2	0	0	0
Føde- og drikkevarer samt tobak	100	2	2	2
Andre	1.291	26	21	21
Andre brancher	1.746	35	34	33
<i>Heraf:</i>				
Ejendomsmæglere, bolig- og husleje	94	2	2	2
Erhvervsservice	417	8	9	8
Andre	1.234	25	23	23

2.5 Skatteindtægter på knap 1,8 mia. kr. afledt af turismen

I Destination Sønderjylland skaber turismen offentlige indtægter på 1.757 mio. kr. Heraf går 1.124 mio. kr. eller 64 pct. til vareskatter, herunder især moms. Personskatterne beløber sig til 633 mio. kr. (36 pct.), hvoraf godt halvdelen går til kommuneskatter.

Person- og vareskatter har stort set samme fordeling i Destination Sønderjylland som i Region Syddanmark og landet som helhed.

Tabel 2.5. Skatter og afgifter afledt af turismen i Destination Sønderjylland, 2014

	mio. kr.	Destination Sønderjylland	Region Syddanmark	Danmark
		pct.		
I alt	1.757	100	100	100
Personskatter	633	36	38	38
Statsskatter	207	12	12	13
Regionsskatter (sundhedsbidrag)	90	5	5	5
Kirkeskatter	10	1	1	1
Kommuneskatter	325	19	19	19
Vareskatter	1.124	64	62	62
Selskabsskatter	77	4	5	6
Vareafgifter/punktafgifter	328	19	17	16
Moms/merværdiafgift	719	41	40	40

Note: Indeholder både direkte, indirekte og inducerede effekter. Ikke alle statsskatter er dækket af LINE-modellen, derfor er andelen lavere ved brug af skatteindtægter fra www.statistikbanken.dk/off12

2.6 Turismeafledte skatteindtægter på 6,3 pct.

Af tabel 2.6 fremgår det, at turismen skaber 6,3 pct. af det samlede skatteprovenu i Destination Sønderjylland, hvilket er 1,3 pct. point over landsniveauet og 1,1 pct. point over niveauet i Region Syddanmark.

Multiplikatoren for effekten af 1 mio. kr. i turismeforbrug på skatter og afgifter er 0,44. For hver mio. kr. i turismeforbrug opnår Destination Sønderjylland, inklusiv afledte effekter, indtægter til stat og kommune på 440.000 kr. For hele landet ligger multiplikatoren på 0,41, hvilket betyder, at Destination Sønderjylland placerer sig lidt over gennemsnittet.

Tabel 2.6. Turismeafledte skatter og afgifter og andele af samlede skatter og afgifter i Sønderjylland, 2014

	Turismeafledte skatter og afgifter	Fordeling for		
		Sønderjylland	Region Syddanmark	Danmark
	mio. kr.	pct.		
I alt	1.757	6,3	5,2	5,0
Personskatter	633	3,8	3,3	3,3
Statsskatter	207	3,4	2,8	2,7
Regionsskatter (sundhedsbidrag)	90	4,6	4,1	4,1
Kirkeskatter	10	3,7	3,4	3,5
Kommuneskatter	325	3,9	3,5	3,5
Vareskatter	1.124	9,9	7,9	7,6
Selskabsskatter	77	6,1	4,8	3,9
Vareafgifter/punktafgifter	328	10,3	8,3	8,0
Moms/merværdiafgift	719	10,4	8,5	8,5

Kapitel 3. Overnatninger og kapacitet

Dette kapitel omhandler udviklingen i kapaciteten i Destination Sønderjylland, dvs. kapaciteten og antallet af overnatninger i destinationen jvf. Danmarks Statistiks overnatningsstatistik. Opgørelsen af overnatninger omfatter kun de overnatningsvirksomheder, som indberetter til Danmarks Statistik. Kapitlet vedrører år 2015 og udviklingen siden 2008.

Antallet af registrerede overnatninger i Destination Sønderjylland udgør kun en delmængde af alle overnatninger i destinationen. De registrerede overnatninger omfatter hoteller og feriecentre med mindst 40 senge, vandrerhjem, lystbådehavne, der frivilligt indberetter til Danmarks Statistik, campingpladser med mindst 75 enheder og lejede feriehusene gennem bureauer med minimum 25 huse. Antallet af ikke-kommercielle overnatninger i egne og lånte feriehusene m.m. kan ikke gøres op.

3.1 Stigning i overnatningskapaciteten fra 2014-2015

Tabel 3.1 viser kapaciteten for overnatningssteder registreret af Danmarks Statistik. Tallene dækker ikke samtlige overnatningssteder; bl.a. er vandrerhjem ikke er med.

Samlet set er overnatningskapaciteten i Destination Sønderjylland steget med 800 sengepladser fra 2014–2015. Antallet af indberettende virksomheder er steget med 1. Stigningen i antallet af overnatninger har fundet sted inden for hoteller, camping og lystbådehavne, mens kapaciteten på feriecentre stort set er uændret.

For antallet af lystbådehavne er udviklingen behæftet med en vis usikkerhed. Det skyldes, at havnenes indberetning til Danmarks Statistik er frivillig, og at Danmarks Statistik skønner over overnatninger fra de havne, der ikke indberetter. Havne, der gennem en længere tid ikke har indberettet, fjernes løbende fra statistikken. Det er derfor muligt, at kapaciteten reelt er højere end den fremgår af tabel 3.1, ligesom udviklingen i overnatninger kan være følsom og reelt afspejle, hvor mange eller hvilke havne, der indberetter.

Tabel 3.1. Kapacitetsudviklingen i overnatningsfaciliteter¹, Destination Sønderjylland

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Antal senge								
I alt	38.052	37.400	37.880	39.456	39.644	39.825	39.975	40.775
Hoteller	1.888	1.830	1.874	2.056	2.093	2.013	2.158	2.236
Feriecentre	3.476	2.528	2.568	3.512	3.744	3.772	3.772	3.774
Camping ²	29.601	30.237	30.378	30.828	30.819	30.960	31.149	31.422
Lystbådehavne (pladser)	3.087	2.805	3.060	3.060	2.988	3.080	2.896	3.343
Antal indberettende virksomheder³								
I alt	93	92	93	99	99	99	98	99
Hoteller	21	19	20	24	24	24	25	26
Feriecentre	8	8	8	10	9	9	9	9
Camping	39	40	40	40	41	40	41	41
Vandrerhjem	5	6	6	6	6	5	5	4
Lystbådehavne	20	19	19	19	19	21	18	19

1: Opgjort pr. juni. Kapaciteten på vandrerhjem er ikke opgivet.

2: Camping er hos Danmarks Statistik defineret som antal enheder ganget med 3.

3: Antal virksomheder, der indberetter til Danmarks Statistik. Kilde: Danmarks Statistik.

3.2 Destination Sønderjyllands sommerhuse benyttes både af turister og ejerne selv

I Destination Sønderjylland var der i alt 7.683 feriehuse i 2015 ifølge BBR.⁴ Dog er det ikke dem alle, der udlejes. Tilsvarende var der 23.343 feriehuse i Sydjylland.

Ifølge Sommerhusundersøgelsen 2014⁵ er 41,2 pct. af feriehusene i Sydjylland i gennemsnit tilgængelige for udlejning. Hvert sommerhus må ifølge loven benyttes/udlejes i alt 39 uger om året, hvilket antages at være den potentielle udlejningskapacitet. Divideres antallet af potentielle udlejningsuger i landsdelen med de faktisk udlejede uger, estimeres den gennemsnitlige kommercielle kapacitetsudnyttelse i Sydjylland til 50 pct.

Landsdelens udnyttelsesprocent er dermed noget højere sammenlignet med landet som helhed, hvor udnyttelsesprocenten estimeres til 38 pct. Samlet set er belægningen af feriehuse i form af eget eller lånt sommerhus altså betydeligt større end den kommercielle feriehusudlejning, hvilket er et generelt mønster i Danmark. Dette fanges ikke af statistikken.

Kapacitetsudnyttelsen vil sandsynligvis ikke være fordelt ligeligt mellem feriehusene, men være fordelt med stor kapacitetsudnyttelse gennem udlejning på visse feriehuse, mens andre slet ikke lejes ud. Det forventes, at ingen eller meget få feriehuse udlejes i alle årets tilladte 39 uger. Normalt vil udlejningen af feriehuse koncentrere sig omkring højsæsonen.

En vigtig del af overnatningskapaciteten og dermed turismeomsætningen i Destination Sønderjylland udgøres af netop feriehuse. I tabel 3.2 er udviklingen i antallet af udlejede feriehusuger i Destination Sønderjylland vist.

Der har været vækst på knap 9 pct. i antallet af udlejede feriehusuger i Destination Sønderjylland fra 2014-2015. I 2015 lå niveauet på det hidtil højeste i den betragtede periode fra 2008 til 2015. Den positive udvikling har fundet sted i samtlige kommuner i Destination Sønderjylland.

Tabel 3.2 Udlejning af feriehusuger, Destination Sønderjylland

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Destination Sønderjylland	40.736	38.302	39.940	42.981	44.398	42.040	46.220	50.244
Haderslev	2.482	2.408	2.593	3.602	3.850	4.024	4.414	4.930
Sønderborg	11.070	10.114	10.275	11.288	11.457	11.310	12.852	14.097
Tønder	24.778	24.055	25.263	26.177	27.010	24.934	26.985	29.059
Aabenraa	2.406	1.725	1.809	1.914	2.081	1.772	1.969	2.158

Kilde: Danmarks Statistik.

⁴ www.statistikbanken.dk/BOL01.

⁵ Danmarks Statistik (2015)

3.3 Flest overnattede i feriehus og på campingpladser i 2015

I 2015 blev der foretaget knap 3,7 mio. kommercielle overnatninger i Destination Sønderjylland inkl. feriehusovernatninger. Det er en stigning på knap 140.000 overnatninger eller 3,9 pct. i forhold til 2014. Destination Sønderjylland følger således den positive udvikling, der ses i hele Danmark.

Overnatninger i feriehus og på campingpladser dominerer i Destination Sønderjylland med hhv. 1,5 mio. og 1,3 mio. overnatninger eller hhv. 42 pct. og 35 pct. af det samlede antal overnatninger i 2015.

Både feriehus, feriecentre og hoteller var med til at drive den positive udvikling i det samlede antal overnatninger i Destination Sønderjylland fra 2014-2015. Omvendt faldt antallet af overnatninger på vandrerhjem og campingpladser lidt med hhv. 2,9 pct. og 1,0 pct. Antallet af overnatninger i lystbådehavne faldt med hele 13,4 pct. fra 2014-2015.

Tabel 3.3. Udviklingen i kommercielle overnatninger (1.000) fordelt på overnatningsformer, Destination Sønderjylland

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	<i>Fordeling i 2015 (pct.)</i>	<i>Udvikling 2014-2015 (pct.)</i>
I alt	3.447	3.363	3.235	3.366	3.373	3.274	3.538	3.675	100	3,9
Feriehus	1.274	1.267	1.250	1.367	1.369	1.300	1.425	1.544	42	8,4
Camping	1.463	1.448	1.381	1.284	1.258	1.222	1.335	1.297	35	-2,9
Hotel	270	242	241	278	287	292	313	330	9	5,6
Feriecenter	240	217	186	263	284	278	299	352	10	18,1
Lystbådehavne	115	110	104	100	112	125	112	97	3	-13,4
Vandrerhjem	86	79	73	75	63	59	55	54	1	-1,0

3.4 Fremgang i antallet af overnatninger fra 2014 til 2015

Tabel 3.4 viser, at den positive udvikling i antallet af overnatninger fra 2014-2015 er drevet af en positiv udvikling i udenlandske overnatninger fra samtlige nærmarkeder. Den største relative stigning har fundet sted på det norske marked med en vækst på hele 25,6 pct. efterfulgt af Holland med en vækst på 14,4 pct.

Overordnet set foretages godt hver anden overnatning i Destination Sønderjylland af en udenlandsk turist. Det suverænt største udenlandske marked er Tyskland med 1,7 mio. overnatninger (46 pct. af det samlede antal overnatninger). Dernæst følger Holland og Norge med hhv. 3 pct. og 2 pct. af det samlede antal overnatninger.

Tabel 3.4. Udviklingen i kommercielle overnatninger (1.000) fordelt på nationalitet, Destination Sønderjylland

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Fordeling 2015 (pct.)	Udvikling 2014 - 2015 (pct.)
I alt	3.447	3.363	3.235	3.366	3.373	3.274	3.538	3.675	100	3,9
Danmark	1.636	1.545	1.526	1.561	1.612	1.577	1.698	1.699	46	0,0
Udlandet	1.812	1.818	1.709	1.806	1.761	1.697	1.840	1.989	54	8,1
Tyskland	1.546	1.585	1.480	1.571	1.517	1.467	1.581	1.698	46	7,4
Holland	110	104	99	86	92	74	84	96	3	14,4
Norge	63	52	52	56	58	59	63	80	2	25,6
Sverige	39	27	30	32	29	37	35	36	1	3,2
Andre lande	54	51	48	61	66	61	77	80	2	3,2

Den positive udvikling i antal overnatninger fra 2014-2015 fandt sted i to af Destination Sønderjyllands fire kommuner: Tønder og Sønderborg. Mest positiv var væksten i Tønder Kommune med 7,9 pct. Kommunerne Aabenraa og Haderslev oplevede begge et fald i antallet af overnatninger fra 2014-2015 på hhv. 2,7 pct. og 1,8 pct.

Tabel 3.5. Udviklingen i kommercielle overnatninger (1.000) fordelt på kommuner, Destination Sønderjylland

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Udvikling 2008 - 2015 (pct.)	Udvikling 2014 - 2015 (pct.)
Hele landet	44.717	42.185	43.136	44.656	44.468	44.549	46.790	49.098	9,8	4,9
Destination Sønderjylland	3.447	3.363	3.235	3.366	3.373	3.274	3.538	3.675	6,6	3,9
Haderslev	597	542	537	572	583	583	630	619	3,8	-1,8
Sønderborg	1.004	1.098	954	991	958	945	1.031	1.080	7,6	4,7
Tønder	1.394	1.301	1.321	1.369	1.386	1.332	1.419	1.531	9,8	7,9
Aabenraa	453	422	424	435	446	415	458	446	-1,6	-2,7

3.5 Hver anden overnatning foretages i juni, juli og august

Turismen i Destination Sønderjylland er sæsonbetonet, når blikket rettes mod overnatningernes fordeling over månederne; 54 pct. af overnatningerne foretages i sommermånederne juni, juli og august.

Navnlig antallet af overnatninger på campingpladser og i lystbådehavne er sæsonbetonede.

Table 3.6. Procentfordeling af overnatninger pr. måned, Destination Sønderjylland, 2014

	Alle	Hotel	Feriecenter	Camping	Vandrerhjem	Lystbådehavne
jan.	2	4	3	1	2	0
feb.	2	5	6	1	2	0
mar.	3	7	5	2	3	0
apr.	8	8	7	8	8	0
maj.	11	9	7	13	12	11
jun.	11	10	6	12	12	15
jul.	25	13	19	29	17	38
aug.	18	11	17	20	16	29
sep.	8	10	7	8	15	7
okt.	6	10	11	3	7	0
nov.	3	8	5	1	4	0
dec.	3	5	5	1	3	0
I alt	100	100	100	100	100	100

Eksklusiv feriehus, som ikke opgøres kommunalt pr. måned. Kilde: Danmarks Statistik.

Kapitel 4. Metode og datakilder

Formålet med 'Turismens økonomiske betydning 2014' er at beregne det samlede turismeforbrug i destinationen samt afdække, hvilke samfundsøkonomiske effekter i form af bl.a. beskæftigelse, som forbruget forårsager. Rapporten følger internationale standarder for et turismesatellitregnskab og anvender den lokaløkonomiske model LINE til beregning af de samfundsmæssige effekter.

Denne rapport udgør et turismesatellitregnskab for Destination Sønderjylland. Dette indebærer, at oplysningerne om turismens forbrug er sat i sammenhæng med andre oplysninger om økonomiske forhold i kommunerne, jf. nationalregnskabet. Ud over satellitregnskabet som metode anvender rapporten den økonomiske model LINE til beregning af de samfundsmæssige effekter af turismen som beskæftigelse og værditilvækst. Både turismesatellitregnskabet for Danmark 2014 og den økonomiske model "LINE" er udviklet af Center for Regional og Turismeforskning for VisitDenmark. Rapporten giver et øjebliksbillede af turismen i det år, der er angivet, hvilket indebærer, at alle økonomiske nøgletal i rapporten er fremlagt i årets priser. Skemaet neden for giver et overblik over, hvilke nøgletal rapporten frembringer på grundlag af hhv. turismesatellitregnskabet og LINE-modellen.

Overblik over rapportens metodiske grundlag

For at give et komplet billede af turismen i destinationen supplerer rapporten endelig med oplysninger om overnatninger og kapacitet fra Danmarks Statistik.

Rapporten tager udgangspunkt i den internationale definition af turismen. Turister defineres som den delmængde af rejsende, hvor rejsen foregår uden for personens sædvanlige miljø, i mindre end et år og med andet formål end at være ansat på den besøgte lokalitet. Det betyder, at rapporten medregner turismereformer, som normalt ikke indgår i f.eks. Danmarks Statistiks overnatningsstatistikker. Det gælder bl.a. endagsturisme, besøgende hos familie og venner, overnatninger i mindre enheder samt i eget eller lånt feriehus.

Dette kapitel uddyber metode og datakilder anvendt i rapporten. For en uddybende beskrivelse af metoderne henvises til 'Turismens økonomiske betydning i Danmark 2014' (VisitDenmark, 2016).

Datakilder

Ideen med turismesatellitregnskabet er at sørge for, at resultaterne er i overensstemmelse med de officielle tal for Danmarks økonomi, som findes i nationalregnskabet. Man sammenholder oplysninger om efterspørgslen med udbuddet, og i de tilfælde, hvor der er uoverensstemmelse,

'vinder' oplysninger om udbuddet fra nationalregnskabet. Fx må turisternes totale forbrug på hoteller, der beregnes ved at gange det beregnede hoteldøgnforbrug med antallet af overnatninger på hoteller (efterspørgselssiden), ikke overstige hotellernes totale omsætning i nationalregnskabet (udbud). I givet fald må det beregnede døgnforbrug være for høj og vil blive nedjusteret.

I det følgende beskrives, hvilke overordnede metoder og kilder, der anvendes i rapporten for at belyse turismen fra de to sider: Efterspørgsels- og udbudssiden.

Efterspørgselssiden

På efterspørgselssiden beregner man turismeforbruget set fra turistens side. Dette gøres ved at tage turismevolumen i form af overnatninger og gange disse med et gennemsnitligt døgnforbrug. Denne rapport arbejder med 14 typer 'overnatningsformer': Hoteller (opdelt i business og ferie), camping, vandrerhjem, feriehus (opdelt i lejet, lånt og ejet), feriecentre, lystbåde, festival, krydstogt, bondegårde, overnattende hos familie/venner og endagsturister (hvert endagsbesøg tæller som et døgn og dermed én overnatning).

Overnatningerne kommer fra en række forskellige kilder. De kommercielle overnatningsformer er bedst belyst, idet de i vidt omfang er omfattet af Danmarks Statistiks overnatningsstatistik. Turismeforbruget i form af døgnforbrug er i overvejende grad indsamlet ved hjælp af VisitDenmarks Turistundersøgelse (2014). Der spørges i undersøgelsen ind til forbruget på en række forbrugskomponenter, og vha. disse oplysninger kan man danne sig et billede af, på hvilke varer og i hvilke brancher turisterne lægger deres penge.

Sidst i kapitlet er en oversigt over hvilket datagrundlag, der ligger til grund for oplysninger om mængder (overnatninger) og døgnforbrug for hver overnatningsform. Oversigten angiver endvidere graden af usikkerhed for hver overnatningsform.

Udbudssiden

Oplysningerne fra udbudssiden – dvs. fra virksomhedernes side – stammer primært fra nationalregnskabet. De anvendte oplysninger om turismeudbuddet kategoriseres i satellitregnskabet i tre hovedkategorier: (1) turismeprodukter, (2) turismerelaterede produkter (detailhandel o. lign.) og (3) 'andet'. Hvilke brancher, der har bidraget med oplysninger om udbud i rapporten, fremgår af oversigten sidst i kapitlet.

I nationalregnskabet udarbejdes en række såkaldte input/output-tabeller, der beskriver, hvordan penge bevæger sig rundt mellem brancher, det private og offentlige erhvervsliv mv. Den regionale og kommunale nedbrydning af nationalregnskabstal, beskæftigelsestal mv. i turismesatellitregnskabet sker på basis af CRTs samfundsøkonomiske model, SAM-K, bl.a. med input fra Danmarks Statistik.

Problemet med data fra nationalregnskabet er, at de på produktniveau sjældent er geografisk opdelt. Derfor fordeler CRT og Danmarks Statistik bl.a. omsætningen på kommuner efter forskellige estimeringsmetoder. En af metoderne er at anvende lønsummen på arbejdsstederne til at fordele en branches omsætning. Der er dermed betydelig usikkerhed forbundet med at udarbejde kommuneopdelte tal.

På grund af de nævnte usikkerheder er det nødvendigt at foretage en række korrektioner og antagelser. En vigtig antagelse er, at hele turistens forbrug finder sted i den kommune, hvor turistene overnatter (eller slutdestinationen for endagsrejsen). Dette er naturligvis ikke korrekt,

men der er endnu ikke fundet en egnet metode til at fordele forbruget fra ekskursioner og ture fra overnatningskommunen til andre kommuner. En følge af den antagelse er, at kommuner med stor tiltrækningskraft på overnattende turister med bopæl i andre kommuner – i kraft af fx attraktioner, men med få overnatningsmuligheder - alt andet lige vil undervurderes i opgørelserne.

Tabel 4.1 og 4.2 viser kilderne til de beregnede antal overnatninger og endagsbesøg samt til beregningen af forbruget.

4.1 Efterspørgselskilder

4.1.1 Kilder til antal overnatninger

Overnatning	Komplet Geografi	Dækning	Kilde	Producent	År	Usikkerhed
Hotel	Kommuner	Totaltælling min. 40 senge	Overnatningsstatistikken	Danmark Statistik*	2014	Lille
Feriecentre	Kommuner	Totaltælling min. 40 senge	Overnatningsstatistikken	Danmarks Statistik	2014	Lille
Camping	Kommuner	Totaltælling min. 75 enheder	Overnatningsstatistikken	Danmarks Statistik*	2014	Lille
Vandrerhjem	Kommuner	Totaltælling af Danhostel medlemmer	Overnatningsstatistikken	Danmarks Statistik	2014	Lille
Lystbådehavne (betalte)	Kommuner	Totaltælling (frivillig)	Overnatningsstatistikken	Danmarks Statistik	2014	Lille
Feriehuse udlejet gennem udlejningsbureau	Landsdele	Totaltælling min. 25 disponible huse	Feriehusstatistikken	Danmarks Statistik*	2014	Lille
Krydstogt	Kommuner	Totaltælling	Havneanløbslister, og CCNs BREA analyse fra 2011	VisitDenmark, CNN/WOCO, Cruise Baltic	2011/2014	Lille
Bondegårds-ferie	Amter	Totaltælling medl. af DL	Indberetninger til Dansk Landboferie	Dansk Landboferie	2003	Medium
Eget feriehus	Amter	Stikprøve	Undersøgelsen af feriehusudlejningen i Danmark	Danmarks Statistik	2005	Medium
Lånt feriehus	Amter	Stikprøve	Sommerhusundersøgelsen	Danmarks Statistik	2014	Medium
Festival (overnattende)	Kommuner	Totaltælling	Indsamling	VisitDenmark	2008	Medium
Udenlandske endagsferierejsende	National	Stikprøve	Undersøgelse	Institut for grænseregionsforskning	2003	Stor
Danske endagsferierejsende	Amter	Stikprøve	Transportvaneundersøgelsen	DTU	2006-2010	Medium-Stor
Dansk endagsforretningsrejsende	National	Stikprøve	Transportvaneundersøgelsen	DTU	2006-2010	Medium-Stor
Udlændinges ophold hos familie og venner i Danmark	Amter	Stikprøve	Ferie- og Forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2005	Medium
Danskeres ophold v. familie og venner	Amter	Stikprøve	Ferie- og Forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2004	Medium

* VisitDenmark opregner for små enheder

Usikkerhed: Lille: Baseret på løbende statistik. Medium: Baseret på enkeltstående undersøgelse eller løbende undersøgelse foretaget blandt en stikprøve af befolkningen. Stor: Estimeret eller enkeltstående undersøgelse foretaget blandt en stikprøve af befolkningen.

4.1.2 Kilder til forbrug

Overnatningsform	Komplet Geografi	Kilde	Producent	År*	Usikkerhed
Hotel	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2014	Lille
Feriecentre	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2014	Lille
Camping	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2014	Lille
Vandrerhjem	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2014	Lille
Lystbådehavne (betalte)	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2008	Lille
Feriehuse udlejet gennem udlejningsbureau	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2014	Lille
Krydstogt	krydstogts-kommuner	CCN analyse fra 2011 og VisitDenmark indsamling 2014.	WOCO/CNN	2011	Medium
Bondegårdsferie	Amter	Turistundersøgelsen	Dansk Landboferie	2003	Medium
Eget feriehus	Amter	Ferie- og forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2006	Medium
Lånt feriehus	Amter	Turistundersøgelsen	Danmarks Statistik	2014	Medium
Festival (overnattende)	Kommuner	Indsamling	VisitDenmark	2002	Medium
Udenlandske endagsferie-rejsende	National	Undersøgelse	Institut for grænseforskning	2003	Stor
Danske endagsferie-rejsende	Amter	Ferie- og forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2004	Stor
Dansk endagsforretningsrejsende	National	Beregnet fra udbudssiden	Danmarks Statistik	2006	Stor
Udlændinges ophold hos familie og venner i Danmark	Amter	Ferie- og forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2005	Medium
Danskeres ophold familie og venner	Amter	Ferie- og forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2005	Medium

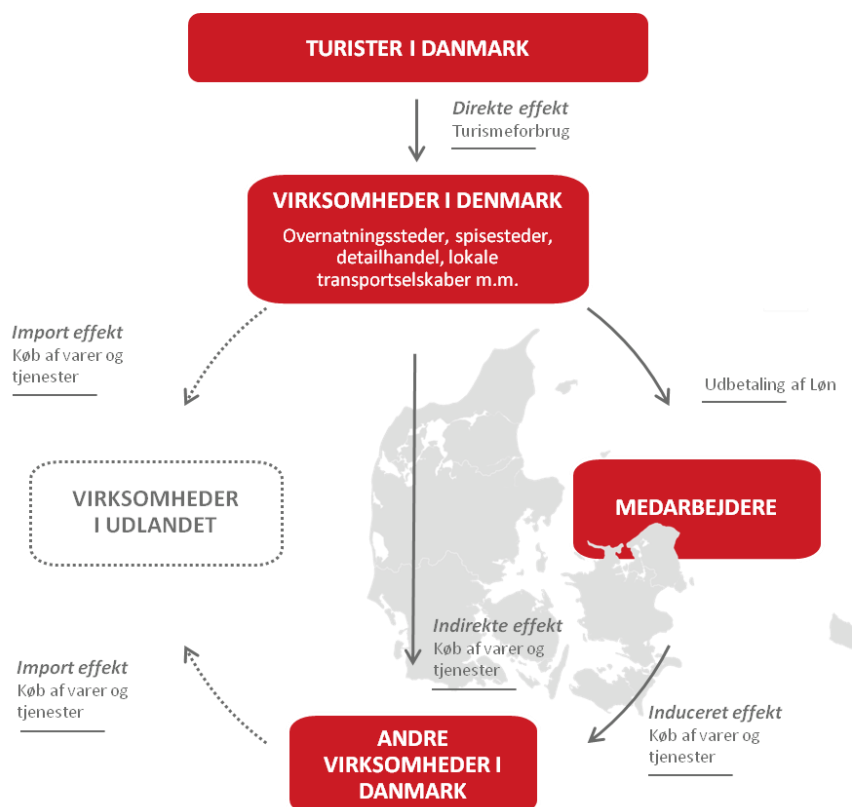
*Opregnet til 2014-priser.

Usikkerhed: Lille: Baseret på løbende statistik. Medium: Baseret på enkeltstående undersøgelse eller løbende undersøgelse foretaget blandt en stikprøve af befolkningen. Stor: Estimeret eller enkeltstående undersøgelse foretaget blandt en stikprøve af befolkningen.

4.2 LINE-modellens beregning af turismens afledte effekter

I rapporten anvendes begrebet 'afledte effekter' som en betegnelse for de samlede effekter – både direkte, indirekte, inducerede og import effekter. Turismens afledte effekter er ikke en del af den internationale TSA-standard, men et valg foretaget i Danmark. Således er der kun få internationale sammenligningsmuligheder for netop denne måde at opgøre turismens effekter på. Figuren neden for illustrerer, hvordan og hvor de forskellige effekter opstår.

Figur 4.2.1 Det turismeøkonomiske flow af effekter

Udgangspunktet er turistens direkte forbrug i forskellige virksomheder. Virksomhederne tilhører en lang række brancher, og i hver branche kan en større eller mindre andel af den samlede omsætning tilskrives turismeforbrug. Fx vil hoteller have en stor del, mens detailhandlen vil have en noget mindre. De virksomheder, som turistene har brugt penge i, vil købe råvarer og andet i andre virksomheder, som således også påvirkes af det oprindelige turismeforbrug. Dette kaldes den *indirekte effekt*. Desuden udbetaler virksomhederne løn til sine medarbejdere, som anvender en del af denne til forbrug. Dette kaldes den *inducerede effekt*. Endelig er der en del af omsætningen, som bliver anvendt til *import*, og som derfor forsvinder ud af den danske økonomi. På engelsk kaldes dette 'leakage' – lækage.

Alle effekterne kan kobles sammen, og den såkaldte tekniske turismemultiplikator kan beregnes:

$$\text{Teknisk_multiplikator} = \frac{\text{Direkte} + \text{indirekte} + \text{induceret} - \text{import}}{\text{Direkte}}$$

Denne multiplikator viser, hvor meget turismeomsætningen bliver ganget op, når den siver ud i økonomien. For at kunne beregne disse effekter skal der anvendes en økonomisk model. I turismesammenhænge er det i Danmark besluttet at anvende den såkaldte LINE model. Grunden til dette valg er, at den er regionalt baseret og dermed bedre anvendelig end fx ADAM modellen, som er nationalt baseret.

Multiplikatoren skal dog ikke forveksles med turismemultiplikatorerne i rapportens kapitel 2, der relaterer turismeomsætningen (mio. kr.) til *total* turismeafledt beskæftigelse (årsværk), værditilvækst (mio. kr.) og skatteprovenu (mio. kr.):

$$\text{Multiplikator} = \frac{\text{Samlet_turismeafledt_effekt}}{\text{Samlet_turismeforbrug}}$$

Som tommelfingerregel kan multiplikatoren derfor anvendes til at analysere, hvordan ændringer i turismeforbruget pr. mio. kr. forplanter sig i samfundet gennem totalændringer i jobskabelse, værditilvækst og skatteindtægter.

CRT arbejder i skrivende stund på notatet 'En introduktion til multiplikatorer inden for området turisme og dansk praksis på området', der uddyber anvendelsen af multiplikatorer med udgangspunkt i litteraturen på området og bl.a. analyse af historiske TSA-multiplikatorer. Herudover analyseres også, hvilke faktorer, der påvirker størrelsen af turismemultiplikatorer i danske regioner og kommuner. Notatet udgives i løbet af sommeren 2016 og egner sig til læsere med interesse i analyse af turismeøkonomiske effekter.

4.3 Dataændringer, metode og resultater

At udarbejde et satellitregnskab for turisme samt beregne de afledte effekter af turismen på lokalt, regionalt og nationalt niveau kræver forbehold og antagelser. En række usikkerheder er indbygget i data, ligesom der kontinuerligt sker forbedringer af de metodikker, der anvendes, og opdateringer af data. I LINE-modellen arbejdes løbende med opdatering af nationalregnskabstidsserier og fremskrivninger for ikke-endelig data af bl.a. antal årsværk og værditilvækst vha. den makroøkonomiske model ADAM.

De største usikkerheder er knyttet til opgørelsen af turismeeffekter på lokalt niveau, idet en stor del af oplysningerne fra såvel efterspørgsels- som udbudssiden ikke er lokalt fordelte. Derudover arbejder VisitDenmark og CRT løbende på at forbedre metoden for at kunne give det mest retvisende billede af turismen. Dette giver nogle ændringer i niveauerne for nøgletallene - især på regionalt og lokalt niveau.

I forhold til 'Turismens økonomiske betydning 2013' er der sket nogle enkelte ændringer i metode og data, der gør, at man ikke kan sammenligne resultaterne fra denne TSA, og at det ikke giver mening at lave tidsserier. Dette er årsagen til, at nærværende rapport kun dækker året 2014. Ændringerne er kort beskrevet i det følgende. Der er dog ikke sket større modeltekniske ændringer i LINE-modellen eller ændringer i metoder til at beregne efterspørgslen, der typisk ville forandre den indbyrdes fordeling mellem regionerne af forbrug og afledte effekter som beskæftigelse og værditilvækst.

Opdatering af døgnforbrug for centrale overnatningsformer

Døgnforbrug fra VisitDenmarks turistundersøgelse 2014 er blevet implementeret for de kommercielle overnatningsformer hotel – forretning, hotel – ferie, vandrerhjem, camping og

feriehuse. De nye døgnforbrug erstatter døgnforbrugene anvendt i de seneste tre års 'Turismens økonomiske betydning'-rapporter – 2011, 2012 og 2013 (2012 og 2013-udgaverne i inflationsreguleret form).

I forhold til 'Turismens økonomiske betydning 2013', udgivet i 2015, er de nye gennemsnitsdøgnforbrug generelt steget for de fleste overnatningsformer, markeder og i de fleste regioner. Bl.a. er både de danske og udenlandske gennemsnitlige døgnforbrug steget for camping-, feriecenter- og vandrerhjemsturister og især for hotelgæster på ferie.

Til gengæld ligger det udenlandske hoteldøgnforbrug for forretningsrejsende lidt lavere end i 2013. Også det udenlandske døgnforbrug for feriehusgæster er i faldet. Faldet opvejes dog næsten af en pæn positiv vækst i tyske feriehusovernatninger 2013-2014. Netop implementeringen af de nye tyske døgnforbrug har stor betydning for det samlede, men især det udenlandske turismeforbrug pga. tyskernes store overnatningsvolumen i feriehusene. Det skal dog nævnes, at det danske feriehusdøgnforbrug samtidig er steget, således at den samlede feriehusomsætning nu er højere. Se i øvrigt afsnittet neden for ift. metode omkring beregning af døgnforbrug eller appendiks 6 for gennemsnitlige døgnforbrugstabeller.

For danske turister i lånt sommerhus er overnatningsvolumen opdateret med data fra Danmark Statistiks sommerhusundersøgelse 2014. Forbrugstallene er opdateret med turistundersøgelsens data. Her antages det, at feriehusgæster i lånt feriehus har samme forbrugsmønster som feriehusgæster i lejet feriehus eksklusiv overnatningskomponenten. Implementeringen har betydet en lidt lavere overnatningsvolumen, men til gengæld et lidt højere døgnforbrug.

Metode omkring beregning af døgnforbrug

Dette afsnit beskriver metoden, der er brugt til beregning af døgnforbrug. Beregningen af døgnforbrugene bygger primært på VisitDenmarks Turistundersøgelse 2014. I turistundersøgelsen blev der i 2014 foretaget ca. 12.000 interview med turister på hoteller, feriecentre, campingpladser, vandrerhjem og feriehuse. Af disse var godt 9.000 med udenlandske turister. Interviewstederne er udtrukket af Danmarks Statistik, og undersøgelsen er repræsentativ for turismen i Danmark på de fem overnatningsformer. I turistundersøgelsen svarer turisterne på, hvor mange penge de bruger og på hvad. Kilder til øvrige døgnforbrug kan ses i afsnit 4.1.2.

Turistundersøgelsen bruges til at beregne døgnforbrug på overnatningsformerne hotelforretning, hotel-ferie, camping, vandrerhjem og feriehuse. For hver overnatningsform beregnes døgnforbruget på nationalitet og region. Der er dog et krav om, at der skal være mindst 20 interview, før et døgnforbrug kan accepteres.

Supplement til døgnforbrug for feriehuse og erhvervsturisme

I turistundersøgelsen spørges til forbruget 'i går'. Derfor fanger den ikke turisternes forbrug på afrejsedagen. For feriehusgæsternes vedkommende betyder dette, at slutfregningen for strøm og vand ikke er indeholdt i det døgnforbrug. Vi har sammen med Feriehusudlejernes Brancheforening estimeret dette beløb til at være på 30 kr. i døgnet pr. person i gennemsnit. Disse 30 kr. er således lagt til det rene døgnforbrug fra turistundersøgelsen.

Nogle typer af erhvervsturister kender ikke deres eget døgnforbrug præcist, da deres arbejdsgiver betaler udgifter. Dette gælder fx kongres- og kongressekspeditioner, messe-deltagere, faglige studierejser og belønningsrejser. På baggrund af en tidligere undersøgelse blandt disse

MICE-gæster korrigeres denne undervurdering af turistundersøgelsens rene døgnforbrug vha. en MICE-faktor. MICE-faktoren er forskellig segmenterne imellem.

Døgnforbrug og turismens økonomiske betydning

Døgnforbrugene danner sammen med overnatningstallene basis for beregning af det samlede turismeforbrug. Når VisitDenmark sammen med CRT udarbejder 'Turismens økonomiske betydning' leverer VisitDenmark bl.a. et forfinet datasæt til CRT. Til dette datasæt tillægger CRT yderligere turismeforbrug for områder, der ikke dækkes af VisitDenmarks undersøgelser – fx turisterne forbrug af 'langdistance lokaltransport'. Dette supplerende forbrug stammer bl.a. fra nationalregnskabet. Samtidig afstemmes de indlæste data fra VisitDenmark med nationalregnskabet i LINE-modellen, hvilket betyder, at beregningen 'døgnforbrug gange overnatninger' ikke præcist er lig med TSA-forbruget. Eksempelvis overestimerer turistundersøgelsen forbruget på overnatningsproduktet hoteller i forhold til nationalregnskabets udbud. Derfor vinder udbuddet og der skaleres ned til dette niveau.

VisitDenmark udarbejder hver måned og år en omsætning for de udenlandske turisters forbrug i Danmark til Danmarks Statistik. Disse tal indgår som indtægt på rejseposten på betalingsbalancen. Tallet findes dog ikke selvstændigt, da Danmarks Statistik lægger indtægter fra udenlandske pendlere og studerende til svarende til rundt regnet 5 mia. kr. Når posten når til selve nationalregnskabet, er der yderligere lagt til – fx forbrug knyttet til udenlandske ambassader i Danmark, udenlandske militærudgifter i Danmark osv.

Som nævnt lægger CRT yderligere turismeforbrug til, der ikke dækkes af VisitDenmarks undersøgelser. En af de poster CRT lægger til er udenlandske turisternes forbrug af 'langdistance lokal transport'; forbrug på indenrigsflyvning og færgeudgifter internt i Danmark, betaling for tunneller, broer og biludlejning. Herudover lægges også forbrug fra rejsebureauer, rejsearrangører og turistbureauer i forbindelse med transport til. I alt udgør den udenlandske del af beløbet omkring 3 mia. kr. I nærværende TSA-rapport har CRT efter aftale med VisitDenmark presset det samlede udenlandske turismeforbrug ned til det niveau, som VisitDenmark har afleveret til Danmarks Statistik for at få ensartethed og overensstemmelse mellem tallene. Dette har dog betydet, at det udenlandske forbrug i TSA-sammenhænge på andre produkter er blevet kunstigt lavt. Derfor er det ikke muligt at sammenligne den udenlandske turismeomsætning i denne rapport med 2013-turismeomsætningen fra sidste års rapport.

Data for dansk endagsturisme

Kilden til dansk endagsturisme – både ferie- og forretningsrelateret - er DTU's transportvaneundersøgelse, hvor man har været ude og spørge på gader og stræder. Der arbejdes med forskellige formål, og på den baggrund er besøgene kategoriseret som enten ferie- eller forretningsrelaterede. For at sikre soliditet i resultaterne er resultaterne fra en årrække, 2006-2010, brugt. Da det er en stikprøve, er der huller i data – særligt for nogle mindre øer, hvor man ikke havde fanget nogle besøgende. I disse tilfælde er der kørt videre med de gamle data. For Borholms vedkommende er i stedet brugt en særlig endagsundersøgelse foretaget på øen.

Samlet svarer antallet af endags-ferieture til, at hver dansker i gennemsnit tager omkring 5 af disse om året. Definitionen af turisme er, at man opholder sig uden for sit normale miljø. I TSA-sammenhæng betyder dette, at man er i en kommune, hvor man normalt ikke befinder sig. Dog er det i endagsdata besluttet, at frederiksbergborgere, der tager til Københavns Kommune ikke er turister og omvendt.

BILAG

Bilag 1A. Turismeforbrug fordelt på nationaliteter, 2014

	Destination Sønderjylland		Haderslev		Sønderborg		Tønder	
	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.
I alt	4.037,6	100,0	779,7	100,0	1.278,5	100,0	1.306,2	100,0
Danmark	2.100,1	52,0	417,5	53,5	694,1	54,3	636,7	48,7
Udlandet	1.937,5	48,0	362,2	46,5	584,5	45,7	669,5	51,3
<i>Heraf</i>								
Tyskland	1.540,3	38,1	261,6	33,6	465,4	36,4	568,8	43,5
Norge	143,9	3,6	35,5	4,5	43,2	3,4	28,4	2,2
Sverige	50,5	1,3	12,8	1,6	16,8	1,3	13,5	1,0
Holland	39,0	1,0	5,8	0,7	9,5	0,7	18,0	1,4
Schweiz	34,7	0,9	24,4	3,1	7,1	0,6	2,6	0,2
Storbritannien	19,3	0,5	3,4	0,4	6,7	0,5	4,0	0,3
USA	8,0	0,2	2,1	0,3	3,3	0,3	1,0	0,1
Frankrig	7,3	0,2	1,4	0,2	2,7	0,2	1,5	0,1
Belgien og Luxembourg	4,5	0,1	0,4	0,1	0,6	0,0	2,7	0,2
Italien	3,2	0,1	0,1	0,0	1,2	0,1	1,6	0,1
Polen	2,3	0,1	0,6	0,1	0,6	0,1	0,6	0,0
Finland	1,8	0,0	0,3	0,0	0,8	0,1	0,4	0,0
Portugal	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,3	0,1
Spanien	1,3	0,0	0,1	0,0	0,8	0,1	0,3	0,0
Østrig	1,3	0,0	0,1	0,0	0,4	0,0	0,6	0,0
Kina	1,1	0,0	0,0	0,0	0,8	0,1	0,2	0,0
Rusland	0,5	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0
Canada	0,5	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,2	0,0
Australien	0,4	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0
Brasilien	0,4	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0
Irland	0,3	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0
Grækenland	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Japan	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sydkorea	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Øvrige Østeuropa	3,1	0,1	0,5	0,0	1,1	0,1	0,9	0,1
Øvrige Europa	16,8	0,4	3,6	0,5	5,7	0,4	3,3	0,3
Øvrige Asien	0,3	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0
Øvrige Amerika	1,5	0,0	0,0	0,0	1,1	0,1	0,2	0,0
Øvrige lande	53,6	1,3	9,4	1,2	15,5	1,2	18,7	1,4

Turismeforbrug fordelt på nationaliteter, 2014

	Tønder		Aabenraa	
	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.
I alt	1.306,2	100,0	673,2	100,0
Danmark	636,7	48,7	351,8	52,3
Udlandet	669,5	51,3	321,4	47,7
<i>Heraf</i>				
Tyskland	568,8	43,5	244,5	36,3
Norge	28,4	2,2	36,8	5,5
Sverige	13,5	1,0	7,5	1,1
Holland	18,0	1,4	5,7	0,8
Schweiz	2,6	0,2	0,6	0,1
Storbritannien	4,0	0,3	5,2	0,8
USA	1,0	0,1	1,6	0,2
Frankrig	1,5	0,1	1,6	0,2
Belgien og Luxembourg	2,7	0,2	0,7	0,1
Italien	1,6	0,1	0,2	0,0
Polen	0,6	0,0	0,6	0,1
Finland	0,4	0,0	0,4	0,1
Portugal	1,3	0,1	0,0	0,0
Spanien	0,3	0,0	0,1	0,0
Østrig	0,6	0,0	0,1	0,0
Kina	0,2	0,0	0,1	0,0
Rusland	0,1	0,0	0,3	0,0
Canada	0,2	0,0	0,1	0,0
Australien	0,1	0,0	0,1	0,0
Brasilien	0,1	0,0	0,1	0,0
Irland	0,2	0,0	0,1	0,0
Grækenland	0,0	0,0	0,1	0,0
Japan	0,0	0,0	0,0	0,0
Sydkorea	0,0	0,0	0,0	0,0
Øvrige Østeuropa	0,9	0,1	0,6	0,1
Øvrige Europa	3,3	0,3	4,1	0,6
Øvrige Asien	0,1	0,0	0,1	0,0
Øvrige Amerika	0,2	0,0	0,2	0,0
Øvrige lande	18,7	1,4	10,0	1,5

Bilag 1B. Turismeforbrug, fordelt på nationaliteter og forretnings-/ferierejser, 2014

	I alt		Forretningsrejser		Ferierejser	
	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.
I alt	4.038	100	607	100	3.431	100
Danmark	2.100	52	545	90	1.555	45
Udlandet	1.938	48	62	10	1.876	55
<i>Heraf</i>						
Tyskland	1.540	38	10	2	1.530	45
Norge	144	4	9	1	135	4
Sverige	51	1	10	2	41	1
Holland	39	1	2	0	37	1
Schweiz	35	1	12	2	23	1
Storbritannien	19	0	3	0	16	0
USA	8	0	3	1	5	0
Frankrig	7	0	1	0	6	0
Belgien og Luxembourg	4	0	1	0	4	0
Italien	3	0	1	0	2	0
Polen	2	0	1	0	1	0
Finland	2	0	1	0	1	0
Portugal	1	0	1	0	0	0
Spanien	1	0	1	0	1	0
Østrig	1	0	0	0	1	0
Kina	1	0	1	0	0	0
Rusland	1	0	0	0	0	0
Canada	0	0	0	0	0	0
Australien	0	0	0	0	0	0
Brasilien	0	0	0	0	0	0
Irland	0	0	0	0	0	0
Grækenland	0	0	0	0	0	0
Japan	0	0	0	0	0	0
Sydkorea	0	0	0	0	0	0
Øvrige Østeuropa	3	0	1	0	2	0
Øvrige Europa	17	0	1	0	16	0
Øvrige Asien	0	0	0	0	0	0
Øvrige Amerika	2	0	1	0	1	0
Øvrige lande	54	1	2	0	52	2

Bilag 1C. Turismeforbrug fordelt på overnatningsformer, Destination Sønderjylland, 2014

	Fordeling for											
	Haderslev		Sønderborg		Tønder		Aabenraa		Destination Sønderjylland		Hele landet	
	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.
I alt	780	100	1.279	100	1.306	100	673	100	4.038	100	100	100
Kommercielle	341	44	622	49	769	59	234	35	1.966	49	54	51
Hotel – ferie	95	12	87	7	105	8	36	5	323	8	10	15
Hotel – forretning	43	5	131	10	65	5	52	8	290	7	14	14
Feriecentre	1	0	30	2	53	4	14	2	98	2	3	2
Camping	91	12	79	6	85	7	75	11	330	8	6	5
Vandrerhjem	7	1	12	1	5	0	2	0	26	1	1	1
Lejet feriehus	93	12	243	19	445	34	51	8	832	21	18	13
Lystbåde	11	1	38	3	1	0	4	1	53	1	1	1
Festival	0	0	2	0	8	1	0	0	10	0	1	1
Bondegårde	1	0	1	0	1	0	1	0	3	0	0	0
Krydstogt	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ikke-kommercielle	439	56	657	51	537	41	439	65	2.071	51	46	49
Eget feriehus	63	8	85	7	82	6	35	5	265	7	5	7
Lånt sommerhus	4	1	14	1	18	1	3	0	39	1	1	1
Familie/venner	89	11	121	9	65	5	95	14	372	9	9	10
Endagsturister - ferie	243	31	285	22	294	23	256	38	1.079	27	14	18
Endagsturister - forretning	39	5	151	12	78	6	49	7	317	8	16	13

Bilag 1D. Turismeforbruget fordelt på produkter

Turismeforbruget fordelt på produkter, Haderslev, 2014

	I alt		Danskere		Udlændinge	
	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.
I alt	780	100	417	100	362	100
Turismeprodukter	278	36	176	42	102	28
<i>Heraf:</i>						
Overnatning	91	12	61	15	30	8
Restaurant	101	13	47	11	55	15
Lokal transport	69	9	56	13	13	4
Rejse-service	8	1	6	1	2	1
Kultur og forlystelser	9	1	6	2	2	1
Detailhandel	331	42	181	43	150	41
<i>Heraf:</i>						
Føde- og drikkevarer samt tobak	138	18	71	17	67	18
Benzin og andet brændstof	97	12	76	18	21	6
Andet	96	12	33	8	63	17
Andre produkter	171	22	60	14	110	31

Turismeforbruget fordelt på produkter, Sønderborg, 2014

	I alt		Danskere		Udlændinge	
	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.
I alt	1.279	100	694	100	584	100
Turismeprodukter	533	42	383	55	150	26
<i>Heraf:</i>						
Overnatning	149	12	102	15	46	8
Restaurant	146	11	67	10	78	13
Lokal transport	210	16	190	27	20	3
Rejse-service	18	1	16	2	1	0
Kultur og forlystelser	10	1	6	1	4	1
Detailhandel	456	36	222	32	234	40
<i>Heraf:</i>						
Føde- og drikkevarer samt tobak	198	15	94	13	105	18
Benzin og andet brændstof	118	9	84	12	34	6
Andet	139	11	44	6	96	16
Andre produkter	290	23	90	13	201	34

Turismeforbruget fordelt på produkter, Tønder, 2014

	I alt		Danskere		Udlændinge	
	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.
I alt	1.306	100	637	100	669	100
Turismeprodukter	426	33	278	44	148	22
<i>Heraf:</i>						
Overnatning	126	10	82	13	44	7
Restaurant	145	11	73	11	72	11
Lokal transport	127	10	103	16	24	4
Rejse-service	13	1	10	2	3	0
Kultur og forlystelser	14	1	10	1	5	1
Detailhandel	488	37	253	40	235	35
<i>Heraf:</i>						
Føde- og drikkevarer samt tobak	196	15	91	14	105	16
Benzin og andet brændstof	167	13	126	20	41	6
Andet	125	10	36	6	89	13
Andre produkter	392	30	106	17	286	43

Turismeforbruget fordelt på produkter, Aabenraa, 2014

	I alt		Danskere		Udlændinge	
	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.
I alt	673	100	352	100	321	100
Turismeprodukter	252	37	161	46	91	28
<i>Heraf:</i>						
Overnatning	76	11	48	14	28	9
Restaurant	89	13	38	11	50	16
Lokal transport	74	11	64	18	10	3
Rejse-service	5	1	5	1	0	0
Kultur og forlystelser	7	1	5	2	2	1
Detailhandel	283	42	141	40	142	44
<i>Heraf:</i>						
Føde- og drikkevarer samt tobak	123	18	58	17	64	20
Benzin og andet brændstof	75	11	57	16	18	6
Andet	85	13	26	7	59	18
Andre produkter	138	21	50	14	89	28

Bilag 2A. Turismeafledt værditilvækst fordelt på brancher og kommuner, 2014

	Destination Sønderjylland		Haderslev		Sønderborg	
	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.
I alt	411	100	478	100	740	100
Turismeerhverv	99	24	109	23	161	22
<i>Heraf:</i>						
Overnatningssteder	21	5	24	5	37	5
Restoranter og værtshuse	37	9	41	9	64	9
Transportvirksomheder	23	6	23	5	34	5
Rejse-service	5	1	5	1	6	1
Kultur, forlystelser og sport	13	3	15	3	18	2
Detailhandel	87	21	112	23	174	24
<i>Heraf:</i>						
Råolie-, naturgas og olieindustri	1	0	1	0	1	0
Føde- og drikkevarer samt tobak	10	2	12	2	17	2
Andre	77	19	100	21	156	21
Andre brancher	224	55	258	54	406	55
<i>Heraf:</i>						
Ejendomsmæglere, bolig- og husleje	51	12	64	13	116	16
Erhvervsservice	35	9	40	8	58	8
Andre	138	34	154	32	231	31

Turismeafledt værditilvækst fordelt på brancher og kommuner, 2014

	Tønder		Aabenraa		Fordeling for	
					Regionen	Hele landet
	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	pct.	
I alt	762	100	411	100	100	100
Turismeerhverv	126	16	99	24	27	29
<i>Heraf:</i>						
Overnatningssteder	27	4	21	5	7	7
Restauranter og værtshuse	40	5	37	9	9	10
Transportvirksomheder	28	4	23	6	6	6
Rejse-service	6	1	5	1	1	1
Kultur, forlystelser og sport	24	3	13	3	4	4
Detailhandel	177	23	87	21	19	20
<i>Heraf:</i>						
Råolie-, naturgas og olieindustri	2	0	1	0	0	0
Føde- og drikkevarer samt tobak	17	2	10	2	2	3
Andre	159	21	77	19	17	17
Andre brancher	459	60	224	55	54	51
<i>Heraf:</i>						
Ejendomsmæglere, bolig- og husleje	156	20	51	12	16	14
Erhvervsservice	60	8	35	9	9	9
Andre	244	32	138	34	29	29

Bilag 2B. Beskæftigelse afledt af turismen fordelt på branchegrupper og kommuner, 2014

	Destination Sønderjylland		Haderslev		Sønderborg	
	årsværk	pct.	årsværk	pct.	årsværk	pct.
I alt	5.003	100	1.061	100	1.598	100
Turismeerhverv	1.864	37	420	40	597	37
<i>Heraf:</i>						
Overnatningssteder	418	8	62	6	131	8
Restauranter og værtshuse	1.110	22	283	27	368	23
Transportvirksomheder	161	3	34	3	52	3
Rejse-service	57	1	13	1	16	1
Kultur, forlystelser og sport	118	2	28	3	30	2
Detailhandel	1.393	28	294	28	465	29
<i>Heraf:</i>						
Råolie-, naturgas og olieindustri	2	0	0	0	1	0
Føde- og drikkevarer samt tobak	100	2	20	2	31	2
Andre	1.291	26	274	26	434	27
Andre brancher	1.746	35	346	33	536	34
<i>Heraf:</i>						
Ejendomsmæglere, bolig- og husleje	94	2	17	2	27	2
Erhvervsservice	417	8	85	8	131	8
Andre	1.234	25	244	23	378	24

Beskæftigelse afledt af turismen fordelt på branchegrupper og kommuner, 2014

	Tønder		Aabenraa		Fordeling for	
	årsværk	pct.	årsværk	pct.	Hele	
					Regionen	landet
I alt	1.490	100	853	100	100	100
Turismeerhverv	469	31	378	44	43	44
<i>Heraf:</i>						
Overnatningssteder	147	10	78	9	11	11
Restauranter og værtshuse	225	15	233	27	23	22
Transportvirksomheder	41	3	34	4	4	5
Rejse-service	17	1	11	1	2	2
Kultur, forlystelser og sport	39	3	21	2	3	5
Detailhandel	449	30	185	22	23	23
<i>Heraf:</i>						
Råolie-, naturgas og olieindustri	1	0	0	0	0	0
Føde- og drikkevarer samt tobak	31	2	18	2	2	2
Andre	417	28	166	20	21	21
Andre brancher	573	38	291	34	34	33
<i>Heraf:</i>						
Ejendomsmæglere, bolig- og husleje	37	3	13	2	2	2
Erhvervsservice	135	9	67	8	9	8
Andre	400	27	211	25	23	23

Bilag 2C. Skatter og afgifter afledt af turismen fordelt på kommuner, 2014

	Destination Sønderjylland		Haderslev		Sønderborg	
	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.
I alt	1.757	100	362	100	535	100
Personskatter	633	36	132	36	197	37
Statsskatter	207	12	43	12	65	12
Regionsskatter (sundhedsbidrag)	90	5	19	5	28	5
Kirkeskatter	10	1	2	1	3	1
Kommuneskatter	325	19	68	19	101	19
Vareskatter	1.124	64	230	64	338	63
Selskabsskatter	77	4	16	4	24	4
Vareafgifter/punktafgifter	328	19	68	19	95	18
Moms/merværdiafgift	719	41	147	40	219	41

Skatter og afgifter afledt af turismen fordelt på kommuner, 2014

	Tønder		Aabenraa		Fordeling for	
	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	Regionen	Hele landet
I alt	560	100	299	100	100	100
Personskatter	197	35	107	36	38	38
Statsskatter	64	11	35	12	12	13
Regionsskatter (sundhedsbidrag)	28	5	15	5	5	5
Kirkeskatter	3	1	2	1	1	1
Kommuneskatter	101	18	55	18	19	19
Vareskatter	363	65	193	64	62	62
Selskabsskatter	23	4	15	5	5	6
Vareafgifter/punktafgifter	110	20	55	18	17	16
Moms/merværdiafgift	229	41	124	41	40	40